

Co-funded by
the European Union

INCLUSION AND DISABILITIES IN AND THROUGH SPORT

D2.3 Uddannelsesforløb Dansk

Finansieret af Den Europæiske Union. Synspunkter og holdninger, der kommer til udtryk, er udelukkende forfatterens/forfatternes og er ikke nødvendigvis udtryk for Den Europæiske Unions eller Det Europæiske Forvaltningsorgan for Uddannelse og Kulturs (EACEA) officielle holdning. Hverken den Europæiske Union eller EACEA kan holdes ansvarlig herfor.

No. 101089892 – IDI4Sport – ERASMUS-SPORT-2022-SCP

IDI4Sport Inklusion og handicap i og gennem sport

Erasmus+ Sport – Samarbejdspartnerskaber
Projekt nr. 101089892

Arbejdspakke 2 - Ressourcer og modellering D2.2 Træningsforløb

Leverance	Træningsforløb
Arbejdspakkes titel	Ressourcer og modellering
Arbejdspakkenummer	2
Arbejdspakke Lead	IPDJ
Forfatter(e)	
Bidragyder(e)	
Review	Alle partnere
Formidlingsniveau	Offentlig
Projektnummer	101089892
Instrument	Erasmus+ Sport
Startdato for projektet	01/01/2023
Varighed	36 måneder
Projektkoordinator	France Education international

Dette dokument er en oversættelse til dansk fra originalen på engelsk med støtte fra maskinteknologi. Originalen på engelsk er frit tilgængelig.

Finansieret af Den Europæiske Union. Synspunkter og meninger, der udtrykkes, er dog kun forfatterens/forfatterens synspunkter og afspejler ikke nødvendigvis Den Europæiske Unions. Hverken Den Europæiske Union eller den bevilgende myndighed kan holdes ansvarlig for dem.

Indholdsfortegnelse

Introduktion	3
Træningsforløb: Generel information	5
Træningsenheder	7
1. Teoretisk ramme om: Sport, Handicap & Inklusion	7
Teknisk blad	7
Grundlæggende indhold	10
2. Lovlignemæssige rammer for idræt for mennesker med handicap	13
Teknisk blad	13
Grundlæggende indhold	14
3. System og modeller for idrættens organisationsstruktur for mennesker med handicap	31
Teknisk blad	31
Grundlæggende indhold	32
4. Sportsklassifikation	38
Teknisk blad	38
Grundlæggende indhold	38
5. Tilpasset idræt og/eller specifik idræt for mennesker med handicap	43
Teknisk blad	43
Grundlæggende indhold	44
6. Inklusiv sport	48
Teknisk blad	48
Grundlæggende indhold	49
7. Ressourcer (mennesker og teknikker)	54
Teknisk blad	54
8. Barrierer, Facilitatorer & Samarbejde	56
Teknisk blad	56
Grundlæggende indhold	57
9. God praksis for udvikling af inkluderende idræt	59
Teknisk blad	59
Grundlæggende indhold	60
Konklusioner	61

Introduktion

IDI4Sport er et europæisk projekt finansieret af Europa-Kommissionens Erasmus+-program. Koordineret af France Education International (FEI, Frankrig), samler det 5 europæiske lande og Nordmakedonien, et Erasmus+ associeret land: det portugisiske institut for sport og ungdom (IPDJ, Portugal), Makedoniens universitet (UoM, Grækenland), den Olympiske Komite i Nordmakedonien (OCNM, Nordmakedonien), International Sport and Culture Association (ISCA, Danmark), Institutet "España se Mueve" (IESM, Spanien), Institut National Supérieur de formation et de recherche pour l'Education Inclusive ve (INSEI, Frankrig).

Det har til formål at udvikle idrætsdeltagelse for børn med handicap på baggrund af de olympiske og paralympiske lege i 2024 (OPG). Det er designet til at fremme social inklusion, øge deltagelsen af handicappede unge i alderen 10-20 i sportsaktiviteter i og uden for skolerne og reducere de vanskeligheder, de står over for. Det søger også at skabe inkluderende miljøer, der fremmer lighed. Projektet henvender sig specifikt til lærere, idrætspædagoger, elever og unge i og uden for skolerne.

Målene er at:

- hjælpe de formelle og ikke-formelle uddannelsessektorer med at arbejde sammen og fremme samarbejdet mellem skoler, ungdomsarbejdere, sundhedsprofessionelle og sportsorganisationer;
- øge voksnes og unges deltagelse i sport og forbedre deres sundhed og velvære;
- forbedre tilgængeligheden og attraktiviteten af sundhedsfaciliteter for unge;
- at gøre unge bevidste om, at sport kan fremme teamwork, interkulturel læring og ansvarsfølelse;
- at udvikle en fælles følelse af at høre til EU blandt unge.

I denne del af projektet er målet at skabe et uddannelsesforløb for lærere, idrætstrænere, pædagoger, pædagogisk personale, der arbejder med unge med handicap. Dette træningsforløb vil være baseret på de ressourcer og det pædagogiske materiale indsamlet af hvert land (onlinedatabasen). Det vil udvælge og organisere aktiviteter, workshops og tilpasninger, der vil blive implementeret i skoler og sportsklubber med unge.

Derfor præsenterer dette dokument den metodologi, der skal anvendes for uddannelsesforløbet, både generelt og pr. uddannelsesenhed. Det er vigtigt at bemærke, at det med hensyn til uddannelsesforløbet må påtænkes at gennemføre en intern evaluering, gennem et spørgeskema til deltagere, samt en ekstern evaluering, hvor kvalitetstjekket påtænkes gennemført af det advisory board inden færdiggørelse af uddannelsesforløbet.

Målene for dette uddannelsesforløb er at kunne:

- Kende de teoretiske og juridiske rammer vedrørende idræt for mennesker med handicap;
- Forstå vigtigheden af at dyrke sport for mennesker med handicap;
- Fremme eksperimentering af de mest forskelligartede sportsaktiviteter, der er specifikke og/eller tilpasset mennesker med handicap;
- Kende det teoretiske og praktiske grundlag for implementering af inkluderende fysiske og sportslige aktiviteter;
- Fremme deling af viden og praksis, hvilket bidrager til at forbedre diversificeringen af inkluderende aktiviteter;
- Reflektere over barriererne og facilitatorerne for at dyrke idræt, samt vigtigheden af samarbejde mellem sektorer for at fremme inklusion i og gennem idrætten.

Træningsforløb: Generel information

Titel	IDI4Sport - Inklusion og handicap i og gennem sport
Antal timer	25 timer
Deltagere	Mellem 15 og 25 deltagere pr forløb
Metodik	<p>Undervisningsmetodikken består af teoretiske sessioner (T) (personlig eller online), teoretisk-praktiske sessioner (TP) (personlig) og autonome arbejdsgange (forskning og udvikling af arbejdet).</p> <p>Undervisningsmetoderne for de teoretiske sessioner omfatter en ekspositorisk tilgang til indholdet ved hjælp af teknologier til at understøtte kommunikation og information (f.eks. Power Point, videoer).</p> <p>Metodikken for de teoretisk-praktiske sessioner har til formål at (a) udføre arbejde, der skal præsenteres i sessionerne, anmode om analyse/diskussion af emner blandt udøvere og (b) præsentere, planlægge og opleve fysisk-sportslige aktiviteter for mennesker med handicap. Disse sessioner skal udføres på sportsudstyr/sportsfaciliteter.</p>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> - Kende den teoretiske, faktuelle og juridiske ramme baseret på internationale konventioner, anbefalinger og internationale instrumenter vedrørende idræt for mennesker med handicap, som imødekommer tendenser, internationale politikker på området, med særligt fokus på dem inden for Europa, i Den Europæiske Union og de offentlige politikker i projektets partnerlande; - Forstå rollen og vigtigheden af at dyrke idræt for mennesker med handicap; - Fremme eksperimenteren med de mest forskelligartede sportsaktiviteter, der er specifikke og/eller tilpasset til personer med handicap;

	<ul style="list-style-type: none"> - Kende til det teoretiske og praktiske grundlag for implementering af inkluderende fysiske og sportslige aktiviteter; - Fremme deling af viden og praksis, hvilket bidrager til at forbedre diversificeringen af inkluderende aktiviteter; - Reflektere over barriererne og facilitatorerne for at dyrke idræt, samt vigtigheden af samarbejde mellem sektorer for at fremme inklusion i og gennem idrætten.
<p>Træningsenheder</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretisk ramme om: Sport, Handicap & Inklusion 2. Lovmæssige rammer for idræt for mennesker med handicap 3. System og modeller for idrættens organisationsstruktur for mennesker med handicap; 4. Berettigelse og sportsklassifikation 5. Tilpasset idræt og/eller specifik idræt for mennesker med handicap 6. Inklusiv sport 7. Ressourcer (mennesker og teknikker) 8. Barrierer, Facilitatorer & Samarbejde 9. God praksis for udvikling af inkluderende idræt
<p>Evaluering</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Deltagelse i mere end 80% af kurset og opfyldelse af evalueringsopgaver; - Refleksionsdokument: Præsentation af et afsluttende refleksionsdokument over den træningsproces, som deltagerne oplever som en del af deres kursusedtagelse, med en refleksion pr. uddannelsesenhed (positive aspekter og dem, der skal forbedres) og en global refleksion over handlingen (nemlig vedr. dets relevans for dem som professionel). I træningsenhederne 5 og 6 anbefaler vi præsentation af en tilpasset/specifik idræt og planlægning af en inkluderende aktivitet (så vi kan kombinere flere aktiviteter og gøre dem tilgængelige for eleverne senere); - Ved afslutningen af kurset skal deltagerne udfylde kursusevalueringsspørgeskemaet.

Træningsenheder

1. Teoretisk ramme om: Sport, Handicap & Inklusion

Teknisk blad

Titel			
Teoretisk ramme om: Sport, Handicap & Inklusion			
Antal timer			
3 timer – Teoretisk: 2 timer Teoretisk-praktisk: 1 time			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Kende den teoretiske ramme vedrørende idræt for mennesker med handicap; - Forstå rollen og vigtigheden af at dyrke idræt for mennesker med handicap. 		<ul style="list-style-type: none"> - Identificere og forstå begreber, definitioner og terminologier relateret til sport generelt og i særdeleshed for mennesker med handicap; - Kend historien om sport for mennesker med handicap på verdensplan, regionalt og lokalt. Kend historien om sport for mennesker med handicap, med hensyn til dens tilblivelse, nuværende situation og fremtidige tendenser, på verdensplan, efter geografiske regioner og nationalt; - Kende fordelene ved fysisk aktivitet og sport for mennesker med handicap; - Kende og identificere indsatsområderne i sport: Terapeutisk; Rekreation/Fritid; Uddannelse; Høj konkurrence og Paralympisk . 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Begreber, definitioner og terminologi	-Gruppearbejde -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle	1 time (30 min. TP + 30 min. T)
Idrætshistorie for mennesker med handicap	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Idrættens rolle og betydning for mennesker med handicap	- Brainstorm -Vidnesbyrd: atleter -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle	1 time (30 min. TP + 30 min. T)
Interventionsområder i sport: terapeutisk; rekreation/fritid; uddannelse; høj konkurrence og Paralympics Sport	- Brainstorm -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle	30 min. T
Evaluering			
- Diskussion i stor gruppe			

- Refleksionsdokument

Referencer

- Carvalho, J. (2006). Dimensões da Alta Competição para Atletas com Deficiência, in *Atividade Motora Adaptada, a alegria do corpo*, organizado por David Rodrigues, São Paulo, Artes Médicas, pp. 201-213.
- Carvalho, J. (2007). Models of the International Organization and of the Paralympic Movement – Quo Vadis? - 2nd International Conference on Adapted Sport 2007 (CIDA 2007) Málaga, Espanha.
- Carvalho, J. (2008) - Acto Diferente e o seu Significado - pp. 135 - 179, da obra “O Sentido e a Acção”, de Manuel Sérgio e al., Ed. Piaget, Lisboa, 2ª edição.
- Carvalho, J. (2016). Uma Breve História do Desporto para Pessoas com Deficiência. In V. APCAS- Associação de Paralisia Cerebral de Almada Seixal (Eds.) *Desporto com Sentido*. Seixal: APCAS.
- Carvalho, J. (2020). InSport. Available: <https://in-sport.eu/>
- Council of Europe (2001). Revised European Sports Charter. Available: <https://rm.coe.int/16804c9dbb>
- COUNT ME IN (2006). A guide to inclusive Physical Activity, Sport and Leisure for Children with a Disability, Joint Actions Project “Sports and Physical Activity for Persons with Disabilities – Awareness, Understanding, Action”. THENAPA - Thematic Network Educational and Social Integration of Persons with a Disability through Adapted Physical Activity. http://www.peai.org/tiny_mce/plugins/moxiemanager/data/files/2006-Count%20Me%20In.pdf
- Guttman, L. (1977). O desporto para deficientes físicos. *Antologia Desportiva* n.º 7. Lisboa. Direção Geral de Desportos.
- Guttmann, L. (1976). *Textbook of Sport for the Disabled*. England: HM+M Publishers.
- Guttmann, Ludwig (1976). *Sport for the physically handicapped*, UNESCO.
- Lakowski, T. & Long, T., (2011), *Proceedings: Physical Activity and Sport for People with Disabilities: Symposium and Strategic Planning*, Washington, DC.
- Louro, Cristina; Gronita, Joaquim, coord. - *Intervenção social e deficiência* [Em linha]. Lisboa: Universidade Aberta, 2022. (eUAb. Universitária; 28). ISBN 978-972-674-908-0. Available: <http://hdl.handle.net/10400.2/11867> Jorge de Carvalho e Paula Lebre (2022). Capítulo X Lazer e Desporto.
- Moniz Pereira, L. & Rosado, A. (2016). A Inclusão na Educação e no Desporto. In V. APCAS- Associação de Paralisia Cerebral de Almada Seixal (Eds.) *Desporto com Sentido*. Seixal: APCAS.

Rimmer, J., Chen, M., McCubbin, J., Drum, C. & Peterson, J., (2010), Exercise intervention research on persons with disabilities: what we know and where we need to go, American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation, 89, 3, 249-63.

Santos, M., Espírito Santo, A., Ramalho, J., Espírito Santo, J., Faria, M., Almeida, C. & Murta, L. (orgs.). (2019). Transição para a vida adulta [eBook]: Percursos reais, possíveis e desejáveis. Encontro Ibérico em necessidades especiais. ISBN 978-989-8008-39-8. Carvalho, J. Uma Vida e Vários Percursos no Desporto.

Shapiro, D. & Martin, J. (2014). The relationships among sport self-perceptions and social well-being in athletes with physical disabilities. Disability and Health Journal, 7, 4248.

United Nations (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Available: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities#31>

United Nations (2016). Leaving no one behind: the imperative of inclusive development. Report on the World Social Situation 2016. Available: <https://www.un.org/esa/socdev/rwss/2016/full-report.pdf>

World Health Organization (2022). Physical activity. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>.

World Health Organization [WHO] (2001). International Classification of Functioning, Disability and Health. Available: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

Yazicioglu, K., Yavuz, F., Goktepe, A. & Tan, A. (2012). Influence of adapted sports on quality of life and life satisfaction in sport participants and non-sport participants with physical disabilities. Disability and Health Journal, 5, 249-253.

Grundlæggende indhold

- **Begreber, definitioner og terminologi**

- Handicap : 'Personer med handicap omfatter dem, der har langvarige fysiske, mentale, intellektuelle eller sensoriske funktionsnedsættelser, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre deres fulde og effektive deltagelse i samfundet på lige fod med andre.' (De Forenede Nationer, 2006). " *Svækkelser er problemer i kropsfunktion eller struktur, såsom en betydelig afvigelse eller tab* ". (WHO, 2001).
- Inklusion er at føle et tilhørsforhold, at blive værdsat, respekteret, velkommen og have mulighed for at deltage fuldt ud inden for en given ramme, uanset evner, race, etnicitet, køn, kønsidentitet, seksuel orientering, alder, socioøkonomisk klasse, religion eller politisk overbevisning. Inklusion er en proces, der har til formål at sikre lige muligheder og deltagelse i samfundet uanset alder, køn, handicap, race, etnicitet, oprindelse, religion, økonomisk status, samtidig med at menneskerettighederne respekteres (FN, 2016).
- Sport : "Sport, betyder alle former for fysisk aktivitet, der gennem tilfældig eller organiseret deltagelse sigter mod at udtrykke eller forbedre fysisk form og mentalt velvære, danne sociale relationer eller opnå resultater i konkurrence på alle niveauer". (Europarådet, 2001).
- Fysisk aktivitet defineres af Verdenssundhedsorganisationen (2022) som "enhver kropslig bevægelse produceret af skeletmuskler, der kræver energiforbrug". Vi ville tilføje "på et niveau, der kræves for at opretholde eller forbedre biopsykosocial sundhed og velvære". Fysisk aktivitet omfatter motion, sport og andre aktiviteter (f.eks. leg, aktiv transport som at gå og cykle).
- Sport for alle/inkludiv sport : Fremme af inkluderende sport forudsætter, at alle på lige muligheder kan (Moniz Pereira & Rosado, 2016): deltage regelmæssigt i sportsaktiviteter; udvikle deres fysiske tilstand; demonstrere, i sportsmiljøer, en personlig og social adfærd med respekt for sig selv og andre; udvikle motoriske færdigheder og bevægelsesmønstre til udførelse af en række fysiske/sportsaktiviteter; forstå bevægelseskoncepter, principper, strategier og taktikker anvendt til at lære og udføre sportsaktiviteter; værdsætter fysisk

aktivitet som et middel til sundhed, sjov, udfordring, personligt udtryk og socialt samvær.

- **Idrættshistorie for mennesker med handicap**

På det olympiske niveau tog det mere end femten århundreder at genvinde arven og arven fra de olympiske lege i den klassiske oldtid med de første olympiske lege i den moderne tidsalder, som fandt sted fra den 6. til den 15. april 1896 i Grækenland, i Athen på initiativ af baron Pierre de Fredy de Coubertin. Afholdelsen af disse lege førte til organiseringen af den olympiske bevægelse med grundlæggelsen af Den Internationale Olympiske Komité (IOC) den 23. juni 1894, hvilket førte til dannelsen af fremtidige internationale sportsorganisationer (Carvalho, 2020).

På niveauet for mennesker med handicap går anerkendelsen af fordelene ved fysisk træning som et middel til naturlig behandling af sygdomme og handicaps tilbage, ifølge Ludwig Guttmann (1976a), til Hippokrates fra Kos (460-377 f.Kr.). Guttmann mente, baseret på sin personlige erfaring og som læge, mellem 1943 og 1980, at sport var et privilegeret redskab og instrument til rehabilitering og inklusion af civile og militære ofre fra Anden Verdenskrig, indlagt på Stoke Mandeville Hospital. I 1948 blev legene, der blev afholdt dér, nationale og internationale i 1952, og dannede det konceptuelle grundlag og udgjorde en del af de første para-olympiske lege (1960). Guttmann mente allerede i 1949, at udviklingen af Stoke Mandeville-legene ville svare til den olympiske bevægelse af de "lammede" (Guttman, 1976a; Carvalho, 2016).

Guttmann forsvarede den umistelige ret til sport, og hans initiativ, fra 1948 og fremefter, var afgørende for verdenssporten ved at tillade universalisering af idrætsudbud og -deltagelse, som i 1960 blev betragtet af pave Johannes XXIII som "Coubertin af mennesker med handicap". (Carvalho, 2016).

Med hensyn til de vigtigste sportsorganisationer og historiske øjeblikke knyttet til mennesker med handicap, begyndte de i 1924 med oprettelsen af International Comité des Sports Silencieux, i dag kendt som International Sports Committee for the Deaf (ICSD). Ud fra dette kan det siges, at i løbet af halvfjerds år har de para-olympiske bevægelser (Deaflympics, Special Olympics, Paralympics og Transplant Games), IOSD International

Disability Sport Organisations (IOSDs- International Organizations of Sports for the Disabled) : ICSD, ISMGF, IWAS, CPISRA, IBSA , INASPID, WTGF) og International Federations of Disability Modality (Carvalho, 2016).

- **Idrættens rolle og betydning for mennesker med handicap**

Generelt kan det ses, at personer med handicap, der dyrker fysisk aktivitet, har en bedre livskvalitet og en højere personlig tilfredshed end dem med handicap, der ikke er involveret i nogen sportsaktivitet (Yazicioglu, Yavuz, Goktepe & Tan, 2012). Det kan således ses, at handicappede personer, der dyrker sport, har mere tillid til deres evner, opretholder tættere venskabsrelationer og har lavere niveauer af ensomhed (Shapiro & Martin, 2014). Følelsen af at høre til vil også tillade en større disposition for social interaktion, hvilket muliggør en forbedring af effektiv deltagelse i samfundet. Så fordelene for personer med handicap er fokuseret på (Rimmer et al., 2010; Lakowski & Long, 2011): øget selvværd; funktionelle og velvære forbedringer; social integration; højere grad af uafhængighed; højere grad af akademisk succes; reduktion eller forebyggelse af sekundære tilstande, herunder: – forhøjet blodtryk; højt kolesteroltal; diabetes; depression; træthed; lever- eller galdeblæreproblemer; optagethed af vægt; tidlig modning; tryksår.

- **Interventionsområder i sport: (Guttman, 1977; FPDD, 2016)**

- **Terapeutisk:** Hovedformålene er terapeutiske og udføres på et hospital eller rehabiliteringscenter.
- **Rekreation/fritid:** En altoverskyggende vægt på de sociale og sundhedsmæssige aspekter af sport, hvor sjov og venskab er 'nøglekomponenter'.
- **Uddannelse:** Det har sportslige mål af træningskarakter, sigter mod sportslig udvikling og fremmer rekruttering af nye atleter. Det er udviklet i skoler på lokalt, regionalt og nationalt niveau (skoleidræt, universitetsidræt).
- **Højkonkurrence og Paralympics Sport:** Dette niveau af deltagelse kræver interne og ydre kvaliteter, og i sport for mennesker med handicap opfylder det også berettigelseskriterier for at dyrke sport (forbundssport).

2. Lovligmæssige rammer for idræt for mennesker med handicap

Teknisk blad

Titel			
Lovmæssige rammer for idræt for mennesker med handicap			
Antal timer			
1 time og 30 min. – Teoretisk: 1 time og 30 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Kende de juridiske rammer vedrørende idræt for mennesker med handicap; - Kende de statistiske data vedrørende idræt for mennesker med handicap. 		<ul style="list-style-type: none"> - Kende til de internationalt etablerede standarder og anerkendt af de forskellige politisk-sportslige, statslige, ikke-statslige og semi-statslige økosystemer, nemlig De Forenede Nationer, dets agenturer og programmer, Europarådet, Den Europæiske Union og de respektive sportsorganisationer ; - Kende den relevante nationale juridiske ramme; - Kende de statistiske data om sport for mennesker med handicap 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
International og europæisk ramme med relevans	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Nationale juridiske rammer med relevans	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Statistiske data om sport for mennesker med handicap	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument 			
Referencer			

Grundlæggende indhold

- **International og europæisk ramme med relevans**

- COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES (2007): White Paper on Sport, Brussels - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:52007DC0391>
- Convention on the Rights of Persons with Disabilities
- Article 30 – Participation in cultural life, recreation, leisure and sport.
- European Charter on Sport for All: Disabled Persons'.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0101>
- <https://rm.coe.int/native/09000016804cb92d>
- <https://www.activityalliance.org.uk/>
- <https://www.icsspe.org/sites/default/files/YOUNGPEOPLE.pdf>
- <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-30-participation-in-cultural-life-recreation-leisure-and-sport.html>
- EUROSTAT: <https://ec.europa.eu/eurostat>
- National Disability Authority: Promoting the Participation of People with Disabilities in Physical Activity and Sport in Ireland.
- Union of Equality: Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030
- World Health Organization: Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025. WHO Regional Office for Europe. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289051477>
- World Health Organization: Young People with Disability in Physical Education/ Physical Activity/Sport In and Out of Schools: Technical Report for the World Health Organization.

- **Nationale juridiske rammer med relevans**

- **Portugal:**

- Portugal ratificerede konventionen om rettigheder for personer med handicap. Dekret fra republikkens præsident nr. 71/2009 o Ratificerer konventionen om rettigheder for personer med handicap, vedtaget i New York den 30. marts 2007.
- Lov nr. 46/2006 af 28. august Den forbyder og straffer forskelsbehandling på grund af handicap og eksistensen af en forværret sundhedsrisiko.
- Grundlov for sport (lov 23/2007 af 4. juli, ændret ved lov 29/2012 af 9. august) og det inkluderende uddannelsessystem (lovdekret 54/2008).
- Lovdekret nr. 34/2007 af 15. februar regulerer lov nr. 46/2006 af 28. august, som har til formål at forebygge og forbyde forskelsbehandling på grund af handicap og forværret sundhedsrisiko. National Strategi for Handicap (ENDE) 2011 – 2013.
- Ministerrådets resolution nr. 97/2010: Godkender den nationale handicapstrategi (ENDE) – 2011–2013. V. Foranstaltning 75 – “Støt forberedelsen og deltagelsen af højpræstationsatleter og landsholdet i de paralympiske lege, der afholdes i 2012, i London” – Akse nr. 3 – “Autonomi og livskvalitet” . Grundlov om forebyggelse og rehabilitering og integration af mennesker med handicap.
- Lov nr. 38/2004 af 18. august: Definerer de generelle grundlag for de juridiske rammer for forebyggelse, kvalificering, rehabilitering og deltagelse af mennesker med handicap. Ophæver lov nr. 9/89 af 2. maj. Mennesker med Handicap ledsaget af «Førehunde».
- Lovdekret nr. 74/2007, af 27. marts: Fastlægger retten til tilgængelighed for personer med handicap ledsaget af "førerhunde" til steder, transport og offentlig adgang, samt de betingelser, som disse dyr er underlagt. Ophæver lovdekret nr. 118/99 af 14. april. Mennesker med handicapmobilitet.
- Lovdekret nr. 163/2006 af 8. august: Godkender ordningen for tilgængelighed til bygninger og etableringer, der modtager offentligheden, offentlige veje og beboelsesbygninger, ophæver lovdekret nr. 123/97 af 22. maj.
- Lovdekret nr. 123/97 af 22. maj : Pålægger vedtagelse af tekniske standarder for fjernelse af arkitektoniske barrierer i offentlige bygninger, kollektive faciliteter og offentlige veje for at forbedre tilgængeligheden for mennesker med handicap.

- **Grækenland :**

Loven 2725/1999, som kort kaldes " Sports-loven", blev først udstedt i 1999 og er blevet revideret mange gange indtil i dag (lov 2725/1999). Denne lov udgør hele rammerne for organiseret idræt, for alle borgere, med og uden handicap. Lov 2725/1999 i Grækenland fungerer som hjørnesteinen for reguleringen af sport. Dets overordnede mål er fremme af sport, sikring af sundhed og fremme af fysisk uddannelse. Denne lovgivning skitserer omhyggeligt de organisatoriske rammer for sportsenheder, lige fra sportsklubber til foreninger. Idrætsudøveres rettigheder og ansvar er klart defineret sammen med kriterierne, der bestemmer deres atletiske status. Loven udvider sin rækkevidde til at omfatte professionel sport og afgrænser rettighederne og forpligtelserne for dem, der er involveret i dette domæne. Det er væsentligt, at det giver en struktureret ramme for orkestrering og gennemførelse af sportsbegivenheder. Uddannelse og forskning inden for idræt prioriteres også med dedikerede foranstaltninger til atletuddannelse og fremme af idrætsrelateret forskning. Samarbejde med staten er et nøgleelement, der specificerer forholdet mellem sportsorganisationer og statslige organer. Loven inkorporerer mekanismer til inspektion og håndhævelse med sanktioner for manglende overholdelse. Derudover tager det fat på den internationale dimension af sport og etablerer betingelser for deltagelse i globale sportsaktiviteter. Straffebestemmelser er på plads for at imødegå eventuelle brud på loven, hvilket sikrer en omfattende lovgivningsramme for sportslandskabet i Grækenland.

- **Nordmakedonien :**

De retlige rammer for inklusion af mennesker med handicap er primært reguleret af loven om idræt (2005) og loven om beskyttelse mod diskrimination (2010). Loven om sport i Nordmakedonien er den primære juridiske ramme for sportsaktiviteter i landet. Loven giver en generel ramme for sportsaktiviteter, herunder fremme af fysisk kultur og sport, tilrettelæggelse af sportsbegivenheder og beskyttelse af atleter; rettigheder og interesser . I forbindelse med deltagelse af handicappede i idræt fastsætter loven følgende: (Artikel 22) Inden for idræt skal myndighederne i kommunerne, kommunerne i byen Skopje og byen Skopje i henhold til denne lov, behov for at udvikle masseidræt og fritidsaktiviteter

for borgerne, samt idrætsaktiviteter inden for idræts- og fritidssportsklubberne, idræt inden for skole- og elevidrætssystemet, Idræt for Alle, og især idræt for mennesker med særlige behov.

Loven om beskyttelse mod forskelsbehandling forbyder forskelsbehandling på grund af handicap på alle områder af livet, herunder sportsaktiviteter. Loven definerer diskrimination som enhver handling af udelukkelse, begrænsning eller præference baseret på handicap, der resulterer i ulige behandling af individer eller grupper. Loven fastlægger også princippet om rimelig tilpasning, som kræver, at idrætsorganisationer og -institutioner foretager nødvendige tilpasninger af deres politikker, praksis og faciliteter for at sikre lige deltagelse af handicappede i sportsaktiviteter. Ud over disse love har Nordmakedonien ratificeret De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap (CRPD) i 2011, som har til formål at fremme, beskytte og sikre fuld og lige nydelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder for alle personer med handicap. CRPD anerkender retten for mennesker med handicap til at deltage i rekreative, fritids- og sportsaktiviteter på lige fod med andre.

- **Spanien**:

- National Institutes of Statistics (Spanien) offentliggjorde følgende dokumenter:
- i 2008, en undersøgelse om handicap, personlig autonomi og afhængighedssituationer.
- I 2012 en undersøgelse om social integration og sundhed.
- I 2015 en rapport om beskæftigelse af personer med handicap.
- Instituttet for ældre og sociale tjenester IMSERSO udgav også i 2015 en statslig database over personer med handicap.
- Idrættens høje råd udarbejdede loven om sport 10/1990 af 15. oktober 1990, der blev opdateret med dokument 39/2022 af 30. december 2022. (<https://www.boe.es/eli/es/l/2022/30/12/39>)

- **Frankrig**:

- Lov nr. 2005-102 af 11. februar 2005 om lige rettigheder og muligheder, deltagelse og medborgerskab for handicappede. Denne lovgivning beskriver flere rettigheder for

personer med handicap, herunder den udbredte tilgængelighed til alle områder af det sociale liv, retten til kompensation for følgerne af handicap og oprettelse af afdelingsboliger for handicappede.

- Lov nr. 2013-595 af 8. juli 2013 om vejledning og programmering for omstrukturering af skoler. Denne lov sætter rammerne for den samlede reform af skolevæsenet. Det sigter mod succes for alle elever: at hæve deres videns-, færdigheds- og kulturniveau og mindske sociale og regionale uligheder i akademisk succes.
- Loven 2019-791 af 26. juli 2019: For a School of Trust styrker specifikt inkluderende undervisning. Den skitserer en række foranstaltninger til bedre at støtte elever med handicap.
- Skolecirkulæret nr. 2019-088 af 5. juni 2019: For en inkluderende uddannelse supplerer loven af 26. juli 2019 og præciserer dens gennemførelse.
- Den franske sportskodeks, som opdateres hvert år, erstatter flere franske love inden for civilret.
- Lov nr. 2016-41 af 26. januar 2016 For at modernisere vores sundhedssystem formaliserede integrationen af fysisk aktivitet i plejeforløbet.
- Lov nr. 2022-296 af 2. marts 2022, der sigter mod at demokratisere sporten i Frankrig, offentliggjort i Den Franske Republiks Officielle Tidende.

- **Danmark:**

Der er ingen love i Danmark om sport og handicap.

De vigtigste identificerede love om handicap er generelt:

- Forskelsbehandlingsloven [1]

Forskelsbehandlingsloven blev vedtaget i 1996. Alders- og handicapkriterierne blev tilføjet i 2004. Forskelsbehandlingsloven forbyder direkte og indirekte forskelsbehandling på arbejdsmarkedet på grund af forskellige faktorer, herunder handicap. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder kun for ansættelse, under ansættelse og ved afskedigelse. Loven forbyder desuden chikane eller jobannoncer, der diskriminerer på grund af etnisk oprindelse, seksuel orientering, alder osv. En

medarbejder, der udsættes for forskelsbehandling, har ret til erstatning. Borgerne kan klage til Ligebehandlingsnævnet.

- [2] (Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap)

Loven er den danske implementering af FN's konvention om rettigheder for mennesker med handicap [3]. I 2018 trådte den nye lov i kraft, der forbyder forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet. Den nye lov betyder blandt andet, at en person ikke længere må afvises fra en restaurant eller til et offentligt arrangement, hvis årsagen til afslaget er, at personen har et handicap. Den nye lov betyder, at Ligebehandlingsnævnet kan behandle klager over ulovlig forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet.

- Serviceloven

Formålet med serviceloven er at tilbyde rådgivning og støtte til forebyggelse af sociale problemer; at tilbyde en række generelle tjenester, der også kan have et forebyggende sigte; og at imødekomme behov som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer. Som konsekvens af loven skal kommunen tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt træning og hjælp til kompetenceudvikling til personer, der har behov herfor på grund af væsentlig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

^[1] <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/1001>

<https://bm.dk/arbejdsomraader/arbejdsvilkaar/forskelsbehandling/forskelsbehandlingsloven/#:~:text=Besk%C3%A6ftigelsesministeriet%20har%20i%20februar%202019,vejledning%20om%20forskelsbehandlingsloven%20fra%202005.&text=Forskelsloven%20blev%20vedtaget%20i%201996>.

^[2] <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/688>

^[3] <https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-crpd>

- **Statistiske data om sport for mennesker med handicap**

Det anslås, at 15 % af befolkningen med handicap, både på verdensplan og i EU, ifølge FN, WHO, Verdensbanken, EU og Ecorys (2018). Eurostat (Sport Statistics) samt Eurobarometeret giver os ikke objektive data om idrætsudøvelse (formel og uformel) for mennesker med handicap i EU, og dataene fra landene tillader ikke en sammenligning (Ecorys, 2018) pga. manglende harmonisering.

Stigningen i graden af fysisk inaktivitet i EU følger den globale tendens, som er bekymrende, da andelen af mennesker, der aldrig dyrkede sport eller fysisk aktivitet, steg fra 42 % til 46 %, denne stigning er sket siden 2009 (Eurobarometer 2009, 2013, 2017; 2022). Inaktivitetsraten i Finland (8 %), Sverige (12 %), Danmark (20 %) er under EU-gennemsnittet og derover er Rumænien (62 %), Polen (65 %), Grækenland (68 %) og Portugal (73%).

Rapporten viser, at i takt med, at den europæiske befolkning bliver ældre, har antallet af handicappede en tendens til at stige. Så fuld adgang til og deltagelse i fritids- og sportsaktiviteter er et af EU's indsatsområder under den europæiske handicapstrategi. I Portugal dyrker omkring 65 % af befolkningen på 15 år og derover ingen fysisk træning, og en tredjedel af alle dødsfald er forårsaget af adfærdsmæssige risikofaktorer, utilstrækkelig fysisk aktivitet (National Institute of Statistics, 2020).

- **Portugal:**

XVI General Population Census og VI General Housing Census (2021) fandt sted i 2001. Ifølge 2021 Census (INE, 2021; INE, 2022) har 10,9 % af den fastboende befolkning i alderen 5 eller flere år mindst ét handicap, denne tilstand rammer hovedsageligt kvinder med 62 % og mænd med 32 %. Befolkningen med handicap fordelt på store aldersgrupper er 2,3 % fra 15 til 24 år, 6,8 % fra 25 til 44 år, 23,7 % fra 45 til 64 år og 67,2 % lige eller ældre 65 år, hvilket viser prævalensen af invaliditet stiger gradvist med alderen, især fra 70-74 år.

I betragtning af alderen 10 til 20 år i vores projektmålgruppe er antallet af personer med handicap ifølge folketællingen 2021 i alderen 10 til 19 år i alt 23.934 (2,2%), heraf 12.749 mænd (3,1. %) og 11.175 kvinder (1,6 %), med en prævalensrate for aldersgruppen på 4,7 %, 4,8 % for mænd og 4,4 % for kvinder. I betragtning af vores målgruppes aldersgruppe, er det vigtigt at overveje uddannelsesniveaut (2021 Census), som er 22 % uden nogen uddannelse, 65 % op til 3. trin, 9 % ungdomsuddannelse og 5 % videregående uddannelse. Betingelsen før økonomisk aktivitet (15 eller flere år) er en anden vigtig faktor, der repræsenterer beskæftigelse 14 %, arbejdsløshed 2 %, uddannelse 1 %, permanent uarbejdsdygtighed 8 % og 10 % anden inaktivitetssituation.

Status for forbundet atleter med handicap, der er registreret hos det portugisiske sportsforbund for mennesker med handicap (FPDD) i 2020 (IPDJ, 2021) er som følger:

- Samlet antal udøvere – 1.217
- Antal kvindelige udøvere– 308
- Kvinders deltagelsesrate – 25,3 %
- Antal udøvere på ungdomstrin (op til junior) - 74
- Ungdomsdeltagelse (op til junior) - 6,1 %
- Antal udøvere på seniorniveau – 580
- Antal udøvere i veterankategorien – 489
- Antal aktive klubber – 98
- Antal distrikter med geografisk implantation (ud af i alt 20) – 9

- **Spanien:**

- I Spanien er det samlede antal mennesker, der bor i husstande, som erkender, at de lever i en handicapsituation, 3.847.900 - 59,8 % er kvinder.
- Kun 28,3 % af befolkningen med handicap brugte deres fritid på en eller anden form for fysisk træning eller sport.
- Men selvom det ikke praktiseres af flertallet, optræder fysisk træning som den første mulighed (med 23 %) på listen over aktiviteter, som handicappede gerne vil afsætte deres fritid til, men ikke kan gøre det på grund af deres handicap.
- Der er også uligheder i disse data i begge tilfælde mellem mænd og kvinder: Mens 36,09 % af de handicappede mænd brugte deres fritid til fysisk træning, gjorde kun 23,17 % af kvinderne det. På den anden side var andelen af kvinder, der

ønskede at afsætte deres fritid til fysisk træning, lidt højere end mænds (24,06 % mod 21,34 %), hvilket endnu en gang viser, hvordan uligheder mellem kønnene påvirker inklusion af den handicappede befolkning.

- De føderative licenser er den eneste reference til sportspraksis og kan findes i Yearbook of Sport Statistics side 119 (se DOC1).
- Der er ingen aldersopdeling, og der er heller ikke objektiv og kvantificerbar information om idrætsudøvelse af unge med handicap.

- **Frankrig:**

Der er omkring 483.300 børn med handicap i skolen ud af i alt 12.781.000 i 2022. Deres antal er konstant stigende; de var 476.000 i 2021. De repræsenterer omkring 3,8 % af alle elever. Størstedelen af dem, omkring 84%: 409.400 i 2022, er indskrevet i folkeskoler og gymnasier i det almindelige system. En mindre andel, omkring 16 %: 73.900 i 2021 går i specialskoler med specialklasser. I det almindelige system tilbydes to typer modtagelse: (1) ressourceklassen (ULIS) med 12 elever pr. klasse og (2) total inklusion med støtte (24 elever pr. klasse i gennemsnit ifølge tallene fra folkeskolen). skole, ungdomsskole, erhvervsgymnasium og almen gymnasium).

Det er vanskeligt at vurdere den regelmæssige udøvelse af en idrætsaktivitet for alle unge med handicap i alderen 10 til 20 år. De officielle tal beskriver faktisk ikke nødvendigvis disse aldersgrupper. Ikke desto mindre bør der i det almindelige system med implementering af love om inkluderende skole udvikles tilpassede praksisser. Fra de tidligere teoretiske data burde 84 % af eleverne i det almindelige system være involveret i tilpassede idrætsaktiviteter, da de er involveret i inkluderende idrætsaktiviteter med deres ikke-handicappede jævnaldrende. Men i betragtning af deltidsindskrivningen for nogle af dem og lægefritagelsen for andre, er det meget sværere at foretage en systematisk vurdering.

Selv i dag, mens 90 % af de adspurgte handicappede mener, at fysisk aktivitet er essentiel eller vigtig, dyrker 48 % ikke fysisk aktivitet og sport, sammenlignet med 34 % af de raske personer, ifølge Observatoire National de l'Activité Physique et de la Sédentarité (ONAPS) og Fédération Nationale des Observatoires Régionaux de la Santé (FNORS). Kilde: Rapport

complet des activités physiques et sportives chez les personnes en situation de handicap vivant à domicile (2023).

En undersøgelse foretaget af Institut National de la Jeunesse et de l'Education Populaire (INJEP) viser også, at trods det meget stærke ønske og interesse, gør mange elementer i idrættens økosystem stadig idrætsudøvelse i handicapsammenhæng for restriktiv. 63 % af ikke-sportslige personer, der erklærer et handicap, fremfører helbredsproblemer for at retfærdiggøre denne situation (Kilde: Baromètre national des pratiques sportives, 2018). INJEP's 2022 Baromètre national des pratiques sportives fastslår, at 47 % af mennesker med handicap dyrker sport regelmæssigt.

- **Danmark:**

Den seneste og mest autoritative undersøgelse om dette emne i Danmark er " Idræt for mennesker med funktionsnedskærelser i Danmark " af Maja Pilgaard , Karsten Elmose-Østerlund , Zakarias Engell , Line Bilberg & Niels Anton Toftgård (2022) [1] hvorfra vi citerer nedenfor.

Undersøgelsen er baseret på analyser fra 163.000 besvarelser på en spørgeskemaundersøgelse blandt voksne danskere (15+ år) i forbindelse med undersøgelsen 'Danmark i Bevægelse'.

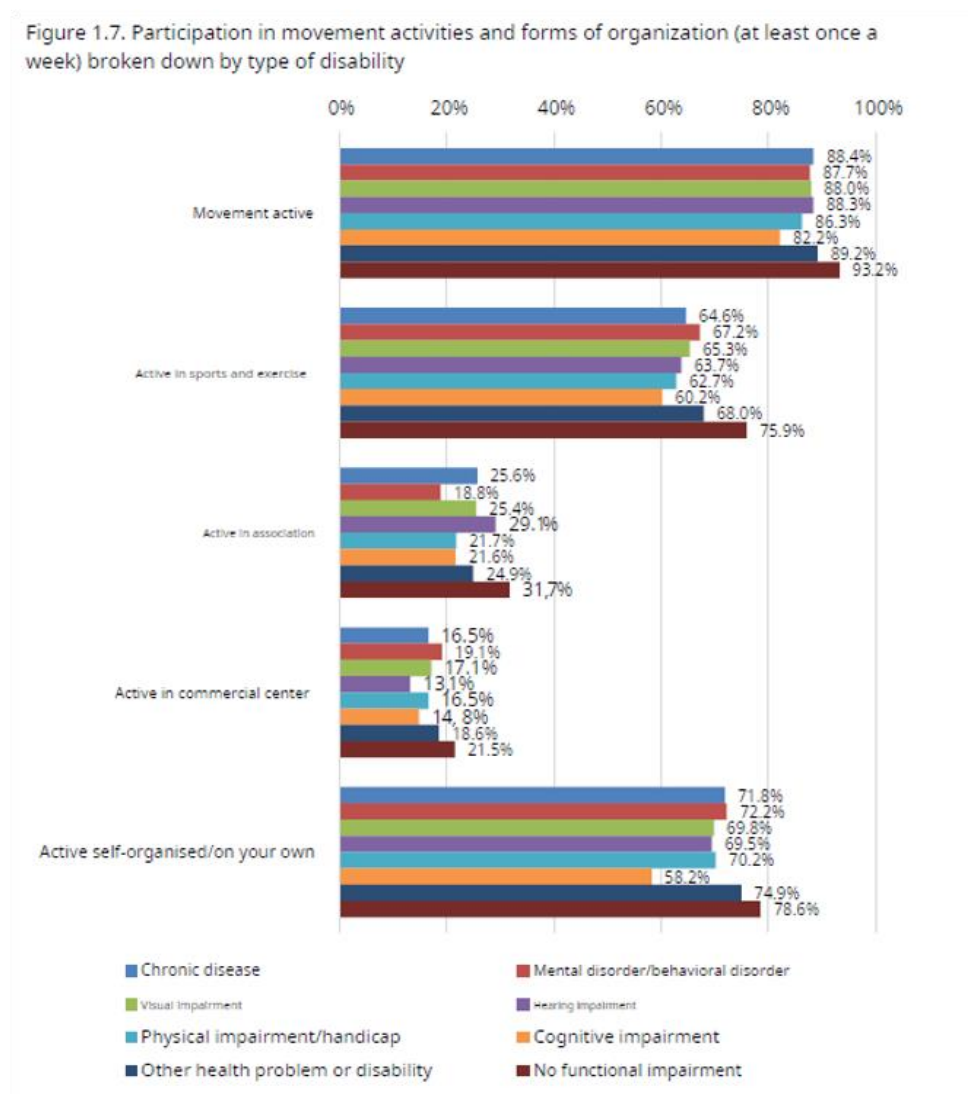
Analyserne viser, at 40,8 pct. af alle voksne danskere har en funktionsnedsættelse, hvoraf de tre største er: 1) kronisk sygdom (19,2 pct.) 2) psykisk lidelse/adfærdsforstyrrelse (8,0 pct.) 3) fysisk funktionsnedsættelse/ handicap (7,0 pct.). Godt en fjerdedel (27,0 pct.) af personer med en funktionsnedsættelse oplever en høj eller meget høj grad af hæmning i forhold til at være fysisk aktive i fritiden. Graden af hæmning er størst blandt personer med en fysisk funktionsnedsættelse/handicap (47,3 pct.) og en kognitiv funktionsnedsættelse (46,8 pct.).

Der er gennemgående en lavere andel af personer med funktionsnedsættelse, som er fysisk aktive generelt og aktive mindst én gang om ugen sammenlignet med personer uden funktionsnedsættelse. Især blandt personer med en kognitiv funktionsnedsættelse er deltagelsen lavere. Denne forskel er især udtalt, når det drejer sig om den

selvorganiserede idræt, hvoraf 58,2 pct. af personer med en kognitiv funktionsnedsættelse er aktive i, mod 78,6 pct. blandt personer uden handicap.

Det er også værd at bemærke, at selvom andelen af personer, der dyrker (non-profit) klubidræt, generelt er højere end andelen, der dyrker deres aktivitet i et kommercielt center, er det ikke tilfældet for personer med en psykisk lidelse/adfærdsforstyrrelse.

Her er 18,8 pct. aktive i en forening/sportsklub, mens 19,1 pct. er aktive i et kommercielt center (se figur 1.7 nedenfor).

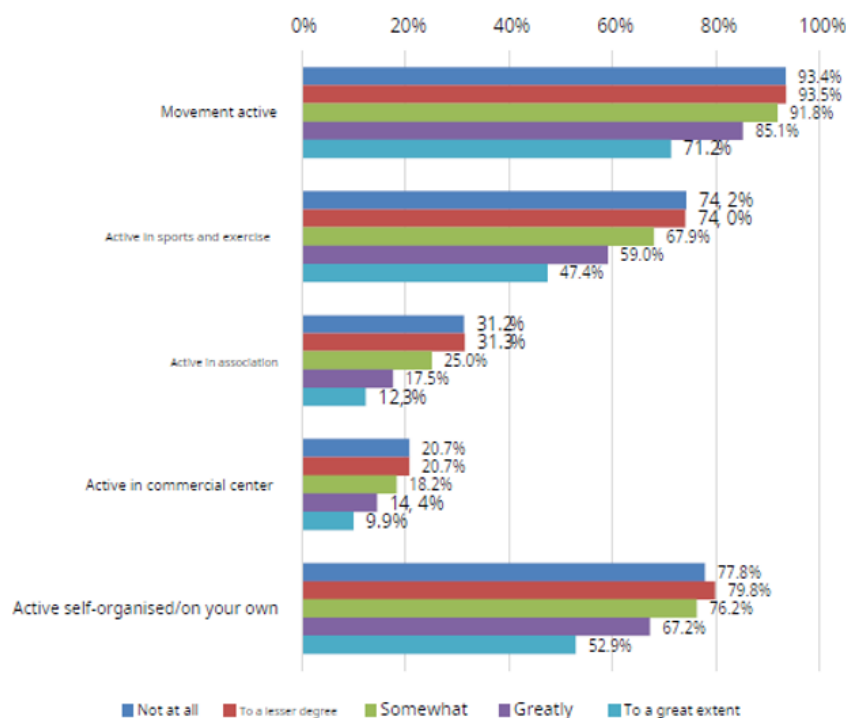

Grafen viser, at mens der er forskel på betydningen af de enkelte typer af funktionsnedsættelser for deltagelse i de forskellige bevægelses- og organisationsformer,

er der en tydeligere sammenhæng med graden af hæmning: jo større den oplevede hæmningsgrad ift. at være fysisk aktiv i fritiden, jo lavere er deltagelsen.

Der er næsten ingen forskel på bevægelsesvanerne mellem mennesker, der 'ikke' oplever hæmning overhovedet, og personer, der 'i mindre grad' oplever dette. Derimod er deltagelsen markant lavere blandt personer, der 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' oplever hæmning. Eksempelvis er 47,1 procent af personer med en meget høj grad af hæmning aktive i sport og motion mod 74,2 procent blandt personer, der slet ikke er svækkede. Tilsvarende er deltagelsen i foreningsaktiviteter og i erhvervscentre henholdsvis 12,3 procent og 9,9 procent for personer, der oplever en meget høj grad af hæmning, mens den står på eller 31,2 procent og 20,7 procent for personer, der ikke er handicappede.

Figure 1.8. Participation in movement activities and various forms of organization (at least once a week) divided by perceived degree of inhibition

overhovedet (se figur 1.8).

Mens personer med funktionsnedsættelse generelt er mindre fysisk aktive end personer uden funktionsnedsættelse, er billedet mere nuanceret, når vi ser på deltagelse opdelt i femten forskellige aktivitetstyper. Her tegner sig et billede af en række bevægelsesaktiviteter, hvor personer med en funktionsnedsættelse overvejende er noget mindre aktive, herunder løb, holdboldspil og andre boldspil. Derimod er personer med funktionsnedsættelse overvejende mere aktive i udendørsaktiviteter og genoptræning og

genoptræning, mens deltagelsen også er højere for mange typer af funktionsnedsættelse i mentaltræning og smidigheds-/stabilitetstræning, gymnastik og aktiviteter i vand.

Endelig er der nogle væsentlige forskelle for de enkelte handicapter, som er værd at nævne. Eksempelvis er der blandt personer med fysisk funktionsnedsættelse/handicap kun 6,9 pct. som er i gang med at løbe, mod 30,2 pct. blandt mennesker uden handicap. Det er også blandt personer med fysisk funktionsnedsættelse/handicap, at vi finder den laveste deltagelse i holdboldspil (2,4 pct. mod 10,2 pct. blandt personer uden handicap). Den laveste deltagelse i andre boldspil finder vi blandt mennesker med en psykisk lidelse/adfærdsforstyrrelse (5,0 pct. mod 10,4 pct. blandt personer uden handicap). Omvendt er det blandt mennesker med en psykisk lidelse/adfærdsforstyrrelse, at vi finder den højeste andel, der beskæftiger sig med mental træning og fleksibilitets-/stabilitetstræning (28,7 pct. mod 18,9 pct. blandt personer uden funktionsnedsættelse). Den højeste deltagelse i aktiviteter i vand finder vi blandt personer med kognitiv funktionsnedsættelse (16,5 pct. mod 12,4 pct. blandt personer uden funktionsnedsættelse) (se tabel 1.3).

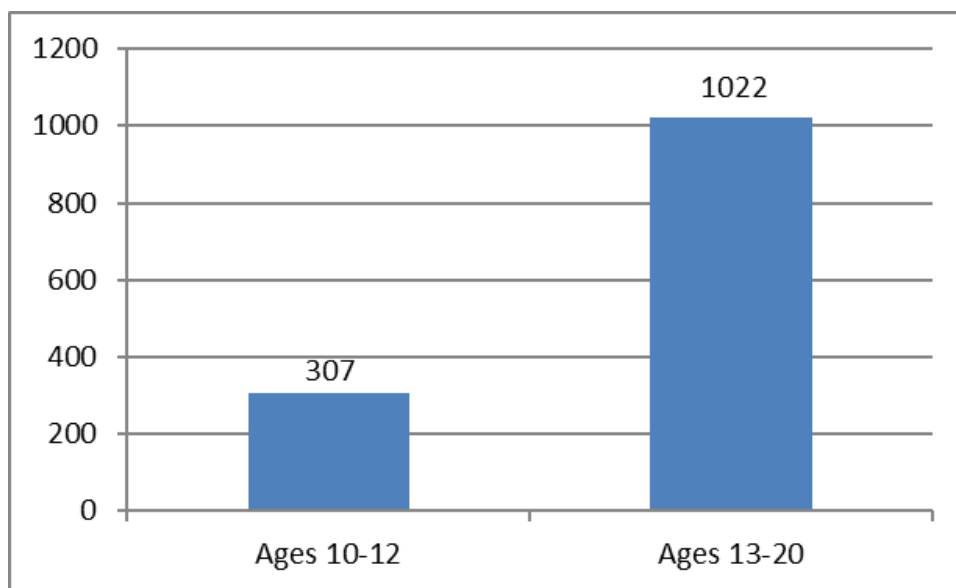
Table 1.3. Participation in different types of activity (at least once a week) broken down by type of functional impairment (percent)

	Chronic disease	Mentally suffering /ad-traffic disrupt safety	Visual-handicap	Hear-handicap	Physical function wednesday-set-count /handicap	Cognitive function wednesday-set-count	Other things whole-wide problem el-lights he-dicap	None function wednesday-set-count
Walking and walking right trips	72.2	70.2	70.3	73.0	68.5	63.9	72.3	74.5
race	13.0	18.0	14.9	10.1	6.9	14.4	12.8	30.2
Biking	33.3	27.3	32.9	35.1	32.0	28.1	33.7	38.7
Ritess and physical sic training	37.8	40.5	39.1	34.1	37.2	35.0	40.8	46.0
mental tree ning and forging strength/stability mobility tree nothing	17.3	28.7	18.7	13.9	19.6	21.0	22.1	18.9
Team ball game	4.5	6.2	6.4	3.7	2.4	9.4	4.2	10.2
Other ball-game	8.0	5.0	8.0	10.6	5.5	6.4	6.8	10.4
Gymnastics	9.8	4.9	12.1	12.9	9.1	7.6	8.7	8.4
Dance	5.4	8.7	7.2	4.3	4.2	6.1	5.8	6.8
Activities in water	12.1	10.2	13.6	12.6	14.9	16.5	13.4	12.4
Activities on water	2.6	2.1	3.1	3.1	2.3	3.4	2.5	3.3
outdoor activities teeter	10.4	9.9	10.3	11.4	10.8	10.9	9.9	9.6
Roll and street activities teeter/street sports	1.1	2.9	2.1	1.0	0.7	4.9	1.1	2.0
resume ning and rehabilitation ticketing	16.5	11.9	15.4	16.2	29.6	26.8	22.3	4.3
Others sports activities teeter	6.6	7.5	7.2	8.1	6.1	9.8	6.2	7.1

- **Grækenland:**

Her er der mangel på tilgængelige data vedrørende procentdelen af unge personer med handicap, der deltager i sport i Grækenland. Denne knaphed fortsætter selv i officielle rapporter fra velrenommerede organisationer såsom Verdenssundhedsorganisationen (Physical Activity, 2022), UNESCO (Promoting Quality Physical Education Policy, 2022), Den Europæiske Union (Eurydice,) og nationale agenturer. Det er værd at bemærke, at i nogle faktaark, der specifikt refererer til Grækenland, blev personer med handicap ikke betragtet som en specifik målgruppe. Ingen af disse kilder gav direkte den ønskede information til dette afsnit. For at kunne præsentere nogle statistikker om unge personer med handicaps deltagelse i sport, har vi derfor tyet til manuelle skøn ved at kombinere data fra nyere kilder, herunder Generaldirektoratet for Uddannelse, Ungdom, Sport, Kultur, Grækenlands fysiske aktivitetsfaktaark 2021 og pressemeddelelsen (2022).

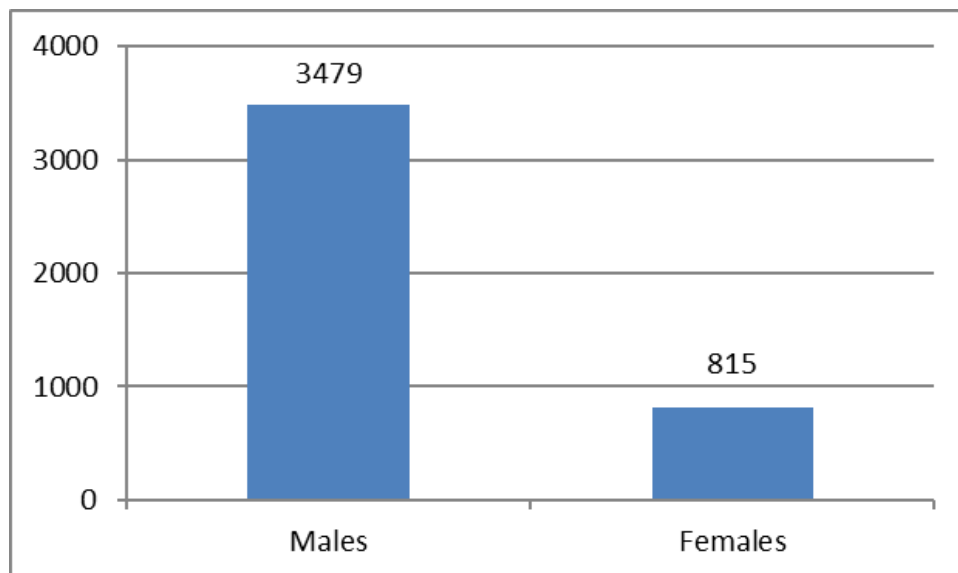
- To analyser blev udført for at undersøge børns og unges deltagelse i fritidsaktiviteter i Grækenland. Den første analyse brugte EU-faktabladet om fysisk aktivitet i Grækenland (Grækenland fysisk aktivitets-faktaark 2021), med fokus på aldersgruppen 11-15. Disse data blev derefter kombineret med antallet af børn og unge indskrevet i græske skoler, som angivet i pressemeddelelsen (2022). Resultaterne indikerer, at ca. 10,7 % (1.329 ud af 12.422) af unge med særlige undervisningsbehov (SEN) og/eller handicap anslås at engagere sig i en eller anden form for fysisk aktivitet uden for skolen (figur 1). Denne vurdering er baseret på forståelsen af, at den fysiske uddannelse, der tilbydes i skolerne, som består af to undervisningstimer om ugen (90 minutter i alt), ikke lever op til de anbefalede niveauer af fysisk aktivitet for børn og unge som skitseret af verden Sundhedsorganisationen (WHO, 2020). Ifølge WHO bør børn og unge deltage i mindst en times (60 minutter) fysisk aktivitet om dagen. Det er vigtigt at bemærke, at dette estimat er vejledende og muligvis ikke omfatter alle relevante faktorer, da der er begrænset tilgængelig information om dette specifikke problem.

Figur 1. Unge med handicap, der deltager i idræt

I den anden analyse, ved hjælp af den særlige Eurobarometer-undersøgelse (Generaldirektoratet for Uddannelse, Ungdom, Sport, Kultur), fokuserede undersøgelsen på personer i alderen 15-24. Undersøgelsen tog specifikt højde for variationer i køn og handicap blandt unge studerende i Grækenland ved hjælp af data indhentet fra EU.

Resultaterne indikerer, at ca. 34,6 % (4.294 ud af 7.298) af gymnasieelever med særlige undervisningsbehov (SEN) og/eller handicap anslås at deltage i en eller anden form for fysisk aktivitet uden for deres skoles officielle læseplan (figur 2).

Figur 2. Unge med handicap, der deltager i idræt

Generaldirektoratet for Uddannelse, Ungdom, Sport, Kultur. (nd). Sport og fysisk aktivitet: Fuldstændig rapport. EU's Publikationskontor. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c601d8fb-3e0d-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en>

Handicapstatistikker indført - Statistik forklaret (nd). Valg af sprog | Europa-Kommissionen. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_introduced

Eurydice. (nd). Velkommen til Eurydice | Eurydice. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/physical-education-and-sport-school-europe>

Motion i Europa: Hvilke lande er mest og mindst aktive? (2023, 5. marts). euronews. <https://www.euronews.com/next/2023/03/05/exercise-in-europe-which-countries-do-the-most-and-least-physical-activity>

Grækenland fysisk aktivitet faktablad 2021 (nd). Sport. <https://sport.ec.europa.eu/document/greece-physical-activity-factsheet-2021>

Karkaletsis, F., Theotokatos, G., Chrysagis, N., Tsifopanopoulou, Z., Staebler, T., Papadopoulou, V., Yin, M., Hussey, M., Vougiouka, A., & Skordilis, E. (2021). Effekten af Special Olympics' samlede program på holdningen til inklusion af studerende med intellektuelle handicap i Grækenland. *Advances in Physical Education*, 11(04), 460-480. <https://doi.org/10.4236/ape.2021.114038>

Maditinos, Z., Vassiliadis, C., Tzavlopoulos, Y., & Vassiliadis, SA (2020). Sportsbegivenheder og COVID-19-pandemien: Vurdering af løberes intentioner om fremtidig deltagelse i løbebegivenheder – beviser fra Grækenland. *Tourism Recreation Research*, 46(2), 276-287. <https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1847422>

The Lancet, 398(10298), 443-455. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(21\)01164-8](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(21)01164-8)

Fysisk aktivitet (2022, 5. oktober). Verdenssundhedsorganisationen (WHO). <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>

Pressemeddelelse (2022, 6. december). Central hjemmeside for ELSTAT. <https://www.statistics.gr/documents/20181/a82af51b-155c-ef6d-7162-9750b514562e>

Fremme af kvalitetspolitik for idrætsundervisning (2022, 2. september). UNESCO. <https://www.unesco.org/en/quality-physical-education>

Special Olympics og Stavros Niarchos Foundation (SNF) annoncerer en global kampagne for inklusion (2021, 18. november). SpecialOlympics.org. <https://www.specialolympics.org/stories/impact/special-olympics-and-the-stavros-niarchos-foundation-announce-global-campaign-for-inclusion>

Tcymbal, A., Gelius, P., Abu-Omar, K., Messing, S., Whiting, S., & Wickramasinghe, K. (2022). Samarbejde på tværs af fremme af fysisk aktivitet: Erfaringer fra EU's netværk af kontaktpunkter for fysisk aktivitet. European Journal of Public Health, 32(Supplement_1), i14-i21. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckac079>

Tcymbal, A., Gelius, P., Abu-Omar, K., Messing, S., Whiting, S., & Kremlin, W. (2022). P01-15 nationalt knudepunktsnetværk for fremme af fysisk aktivitet - erfaringer fra EU. European Journal of Public Health, 32(Supplement_2). <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckac095.015>

UNICEF Grækenlands landskontor (nd). UNICEF. <https://www.unicef.org/greece/da>. Internt link: <https://www.unicef.org/greece/media/1386/file/UNICEF's%20National%20Programme%20for%20Greece%202022-2026.pdf>

WHO (2020). WHO's retningslinjer for fysisk aktivitet og stillesiddende adfærd: et overblik. Genève: Verdenssundhedsorganisationen. Licens: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Tilgængelig på: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/337001/9789240014886-eng.pdf>

[1] <https://www.idan.dk/udgivelser/idraet-for-mennesker-med-funktionsnedsaettelser-i-danmark/> (Pilgaard et al (2022), Idræt for mennesker med funktionsnedsættelser i Danmark, ISBN 978-87-93784-77-2 (pdf)

[1] <https://www.idan.dk/udgivelser/idraet-for-mennesker-med-funktionsnedsaettelser-i-danmark/> (Pilgaard et al (2022), Idræt for mennesker med funktionsnedsættelser i Danmark, ISBN 978-87-93784-77 -2 (pdf)

3. System og modeller for idrættens organisationsstruktur for mennesker med handicap

Teknisk blad

Titel			
System og modeller for idrættens organisationsstruktur for mennesker med handicap			
Antal timer			
1 time og 30 min. – Teoretisk: 1 time og 30 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Kende organiseringen af sport for mennesker med handicap; - Kende til de organisatoriske modeller for konventionel sport og idræt for mennesker med handicap. 		<ul style="list-style-type: none"> - Have en generel forståelse af organiseringen af sport for mennesker med handicap på verdensplan og i geografiske regioner; - Kende de relevante globale organisationer (verdenssportsorganisationer: Paralympic Movement; Deaflympic Movement; Special Olympics Movement; Transplant Movement); - Kende organiseringen af idræt for mennesker med handicap på nationalt plan; - Vide, hvordan man sammenligner og identificerer ligheder og forskelle mellem konventionelle eller almindelige sportsmodeller og sport for mennesker med handicap. 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Organisation på verdensplan og geografiske regioner	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Organisation på europæisk plan	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
National organisation og niveauer (nationalt, regionalt, lokalt)	-Teoretisk input	-Computer - Projektor	30 min. T
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument 			
Referencer			
InSport . Tilgængelig: https://in-sport.eu/			

Grundlæggende indhold

- **Organisation på verdensplan og geografiske regioner**

Niveau	Organisationer	International Handicap Sport Organisation	Olympiske og almindelige sportsgrene
Verden	Para-OL	IPC Paralympic (1989)	OL - IOC
		ICSD Deaflympic (1924)	
		WTGF Transplant (1987)	
		SO Special Olympics (1968)	
	Forbund/IOSD'er	Der er ingen Idrætsforbund, men IOSD fir handicapforbund, multisport	SportAccord
		IWAS (2004) IPC-medlemmer	
		IBSA (1980) IPC-medlemmer	
		CPISRA (1978) IPC-medlemmer	
		INASFID (1986) IPC-medlemmer	
		ICSD (Deaflympics)	
		Transplantationsspil (WTGF)	
	IF'er	SUDUS (Downs syndrom)	
		IFs-IOSD (IBSA-eksempel overvåger Goalball, Futsal)	IF'er i hele verden
		IFs-IPC (IPC-eksempel under betegnelsen World For Sports overvåger atletik, svømning)	
IFs-specifikke (eksempel på internationale, ukonventionelle, sportsspecifikke forbund, såsom BISFed for Boccia, IFCPF for fodbold syv for cerebral parese)			
	Konventionelle FI'er (eksempel på internationale forbund, med ansvar for ledelse for atleter med handicap, såsom FEI, for ridesport, UCI for cykling)		
Regional	Paralympiske	NPC foreninger	NOC foreninger
	IOSDs regioner	Afrika, Amerika. Asien, Europa, Oceanien	SportAccord Regions Organisationer
	IFs regioner	IFs regioner	IFs regioner
national	Paralympiske	NPC efter land	NOC efter land
	NOSD'er	Nationale Idrætsorganisationer for Handicap	NSC

	NF'er	Nationale Idrætsforbund	NF'er
--	-------	-------------------------	-------

Link: <https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/chapter-iv/>

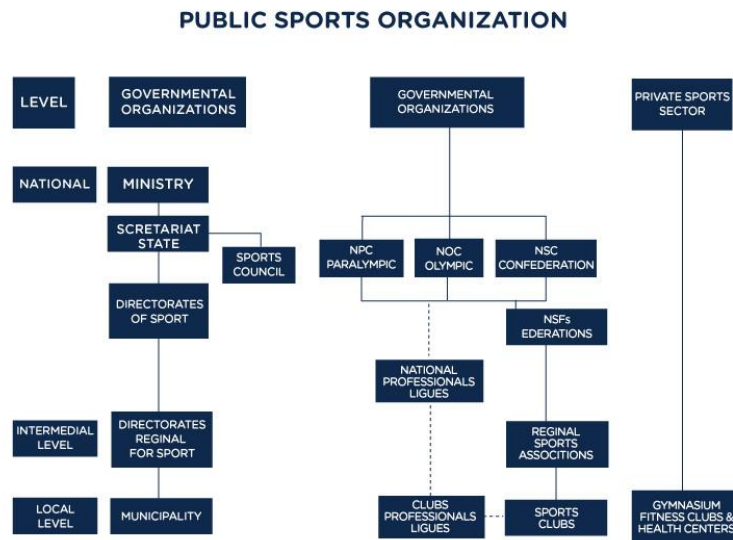
- **Organisation på europæisk plan**

Regional	Paralympiske	NPC foreninger	NOC foreninger
	IOSDs regioner	Afrika, Amerika. Asien, Europa, Oceanien	SportAccord Regionsorganisationer
	IFs regioner	IFs regioner	IFs regioner

Link: <https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/chapter-iv/>

- **National organisation og niveauer (nationalt, regionalt, lokalt)**

- **Portugal:**

Link: <https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/table-4/>

- **Spanien:**

Deltagelse i det spanske sportssystem: hvordan fungerer det?

Det spanske idrætssystem er opdelt i forskellige niveauer og strukturer for at sikre en passende og lige deltagelse i sport for alle borgere, både på territorielt niveau og i forskellige aldersgrupper.

- Det lokale niveau: dette er det første niveau. Lokalråd og lokale idrætsklubber er ansvarlige for at arrangere idrætsarrangementer og sørge for idrætsfaciliteter til lokale beboere. Deltagelse på dette niveau er åben for alle, og der kræves ingen forudgående kvalifikation.
- Det autonome niveau: Spanien er opdelt i 17 selvstyrende samfund, og hver har sin egen struktur, der koordinerer og organiserer begivenheder på regionalt niveau. Deltagelse på dette niveau er åben for alle, men i nogle sportsgrene, såsom fodbold, kræves forudgående kvalifikation.
- Det nationale niveau: dette er det højeste niveau i det spanske sportssystem. Nationale sportsforbund, der er anerkendt af Consejo Superior de Deportes, er ansvarlige for at organisere og regulere nationale og internationale sportskonkurrencer. Deltagelse på dette niveau er eksklusivt og kun åbent for de bedste atleter.
- Det internationale niveau: Spanien deltager også i internationale sportsbegivenheder såsom de olympiske lege og verdensmesterskaberne. Spanske atleter, der kvalificerer sig på nationalt niveau, repræsenterer Spanien i disse begivenheder.

Den offentlige organisation

- Consejo Superior de Deportes
- Autonom Idrætsafdeling
- Service for lokale enheder
- Universitetsservice

Den private organisation

Associativ (non-profit)

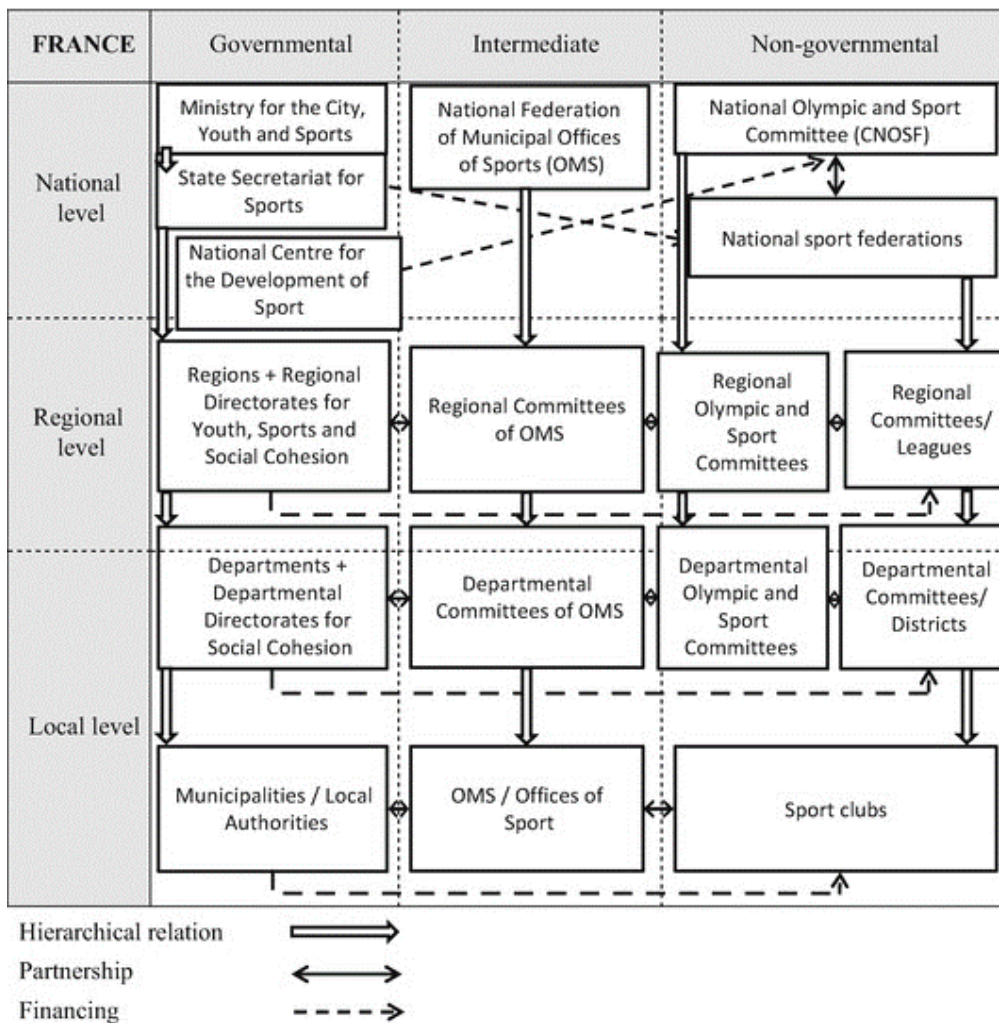
Stat

- Den spanske olympiske komité
- Spanske sportsforbund
- Grupperinger af klubber
- Professionelle ligaer

Autonom

- Autonome idrætsforbund
 - Specifikke associative tal
- Forretning (fortjeneste)
- Sportsservicevirksomheder
 - Sportsaktieselskaber

• **Frankrig:**

Link: https://doi.org/10.1057/978-1-137-60222-0_7

• **Danmark:**

Der findes ingen nationale strategier for integration af mennesker med handicap i idrætten i Danmark.

Flere organisationer arbejder dog udelukkende eller delvist med netop dette emne, og deres arbejde og strategier bidrager således til den danske tilgangsform:

1. Parasport Danmark [1]

Parasport Danmarks strategi [2] er at give alle mennesker med et handicap eller et særligt behov mulighed for at dyrke sport, bevæge sig, motionere og konkurrere i et berigende og attraktivt socialt fællesskab. Parasport Danmark har til formål at være en væsentlig og synlig sportspolitisk aktør med stor samfundsmæssig betydning; at være et kompetencecenter, som omsætter og koordinerer viden om handicapidræt til brugbar viden for målgruppen selv, deres familier, fagforeninger, klubber, organisationer, kommuner og stat mv. at tilbyde attraktive og let tilgængelige idrætsmiljøer for alle med et handicap eller et særligt behov; at udvikle og understøtte både motion, deltagelse og eliteidræt; og at basere alle aktiviteter på kerneværdierne dialog, samarbejde og kommunikation. Parasport Danmark er en del af Danmarks Idrætsforbund DIF og modtager som sådan offentlige midler samtidig med at de er en civilsamfundsorganisation. De får også indtægter fra sponsorerer og salg.

2. Videnscenter om Handicap[3]

Handicapvidenscentret blev grundlagt i 1995 af Parasport Danmark under navnet ``Handicapidrættens videntcenter''. Videncentrets udgangspunkt i Parasport betyder, at det har et grundlæggende fokus på mennesker med handicap, der kan og vil engagere sig. Centret tilbyder sparring og rådgivning om, hvordan man skaber rummelige fællesskaber og styrkede muligheder for deltagelse for børn, unge og voksne med handicap – på ungdomsuddannelserne, i beskæftigelsesfællesskabet og i fritiden. Centret samarbejder med fagfolk, beslutningstagere, forskere og mennesker med handicap om udvikling af metoder og værktøjer. Det skaber overblik over barrierer og effektive indsatser og bidrager til at omsætte viden til konkrete løsninger, der styrker inklusion og fællesskaber. Centret udgiver løbende flere ressourcer af direkte relevans for handicap og sport [4] . Centret er en privat non-profit organisation baseret på offentlige midler og diverse midler fra fonde og andre indtægtskilder.

[1] <https://parasport.dk/>

[2] <https://parasport.dk/om-parasport-danmark/om-forbundet/vision-og-strategi-2025/>

[3] <https://videnomhandicap.dk/>

[4] <https://videnomhandicap.dk/fritidsliv/>

4. Sportsklassifikation

Teknisk blad

Titel			
Sportsklassifikation			
Antal timer			
3 timer – Teoretisk: 1 time og 30 min. Teoretisk-praktisk: 1 time og 30 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Kende grundlaget for sportsklassificering; - Forstå generelt organiseringen af sportsklassifikation. 		<ul style="list-style-type: none"> - Identificer områder med handicap (bevægelses-, intellektuel, sensorisk og organisk); - Identificere de internationale sportskategorier; - Kend de internationale og nationale organisationer, der er ansvarlige for sportsklassificering. 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Handicapområder (intellektuel, bevægelses-, sensorisk og organisk)	-Gruppearbejde -Multimediedata -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle	1 time og 30 min. (1 t. TP + 30 min. T)
Berettigelse og sportsklassifikation: formel og uformel praksis	-Gruppearbejde -Multimediedata -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle	1 time og 30 min. (30 min. TP + 1 time T)
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument 			
Referencer			
<p>InSport Project (2020). <i>Kapitel I: Den handicappede befolkning og berettigelse til idrætsudøvelse</i>. Link: https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/chapter-i/</p> <p>National Handicap Service (2023). <i>Handicapter og beskrivelse</i>. Link: https://www.nds.org.au/disability-types-and-descriptions</p> <p>WHO (2023). <i>Handicap</i>. Link: https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1</p>			

Grundlæggende indhold

- **Handicapområder (intellektuel, bevægelses-, sensorisk og organisk) (WHO, 2023; NDS, 2023):**
 - **Intellektuel handicap** er en livslang tilstand, der påvirker en persons intellektuelle færdigheder og deres adfærd i forskellige situationer. Det kan omfatte vanskeligheder med ræsonnement, problemløsning, planlægning, abstrakt tænkning, akademisk læring, dømmekraft og erfaringslæring. Intellektuelle handicap kan variere fra mild til svær og kan være til stede fra fødslen eller erhvervet senere i livet. Global udviklingshæmning diagnosticeres, når et individ ikke opfylder forventede udviklingsmæssige milepæle inden for flere områder af intellektuel funktion. (dvs. for børn, der er for unge til at blive testet).
 - **Bevægemæssigt handicap** er en fysisk tilstand, der påvirker en persons mobilitet, fysiske kapacitet, udholdenhed eller fingerfærdighed. Eksempler på fysisk handicap omfatter multipel sklerose, muskelsvind, kronisk gigt, cerebral parese, kronisk træthedssyndrom, fibromyalgi, spina bifida, tab af lemmer og rygmarvsskade. En person med fysisk handicap kan have svært ved at bevæge sig og koordinere dele af sin krop til hverdagen. De vanskeligheder og barrierer, en person kan møde, vil afhænge af typen af fysisk handicap og andre miljøfaktorer.
 - **Sensorisk funktionsnedsættelse** er en tilstand, der påvirker kommunikation, socialisering, mobilitet og dagligdag. Sensorisk funktionsnedsættelse kan være medfødt eller erhvervet med hensyn til syn og/eller hørelse.
 - **Organisk handicap** er det, der skyldes tab af funktionalitet i nogle kropssystemer. Dette funktionstab er normalt relateret til indre organer eller fysiologiske processer, hvad enten de er medfødte eller erhvervede (f.eks. leversygdomme, kardiopatier, cystisk fibrose, stofskiftesygdomme; Alzheimers, Parkinsons, søvnforstyrrelser, fibromyalgi).

- **Sportsklassifikation på formel praksisniveau**

Sportsklassificering er en *ufravigelig* betingelse i præstation/konkurrence eller paralympisk sport for at garantere retfærdigheden af sporten og de lige deltagelsesbetingelser for atleter, der konkurrerer i en bestemt konkurrence. Ydermere kan atleterne, i sport generelt, grupperes efter alder, køn og kropsvægt, men i tilfælde af atleter med handicap kræves to betingelser: den første betingelse er at kontrollere, om atleten har et handicap, ifølge "berettigelsen" kriterier for at konkurrere i en bestemt sport. Og så bliver atleterne "klassificeret", med andre ord oprettes homogene grupper til at konkurrere i en bestemt begivenhed, i henhold til det system, metoder og teknikker for medicinsk og funktionel evaluering, som er etableret af de forskellige internationale sportsorganer.

Para-OL Organisation	Type Kvalificeret værdiforringelse	Beskrivelse	Eksempler på helbredstilstande, der kan forårsage sådanne svækkelser
IPC Paralympiske lege	Svækket muskelkraft	Reduceret kraft genereret af muskler eller muskelgrupper, såsom muskler i en lem eller den nederste halvdel af kroppen, som forårsaget af for eksempel rygmarvsskader, rygmarvsbrok eller polio	rygmarvsskader, spina bifida eller polio
	Nedsat passivt bevægelsesområde	Bevægelsesområde i et eller flere led reduceres permanent, for eksempel på grund af arthrogryposis. Hypermobilitet af led, ustabilitet i leddene og akutte tilstande, såsom gigt, betragtes ikke som kvalificerede funktionsnedsættelser.	Arthrogryposis, ankylose, post forbrændinger af ledkontrakturer
	Lemmer mangler	Helt eller delvist fravær af knogler eller led som følge af traumer (f.eks. bilulykke), sygdom (f.eks. knoglekræft) eller medfødt lemmermangel (f.eks. dysmeli).	Amputation som følge af traumer eller medfødt lemmermangel
	Benlængdeforskel	Knogleforkortelse i det ene ben på grund af medfødt mangel eller traumer.	Medfødte eller traumatiske årsager til knogleforkortelse i det ene ben
	Kort statur	Reduceret ståhøjde på grund af unormale dimensioner af knogler i øvre og nedre lemmer eller krop, for eksempel på grund af achondroplasi eller væksthormon dysfunktion.	Achondroplasi, vækstdysfunktion
	Hypertoni	Unormal stigning i muskelspændinger og en nedsat evne til at strække en muskel på grund af en neurologisk tilstand, såsom cerebral parese, hjerneskade eller multipel sklerose.	Cerebral parese, slagtilfælde, erhvervet hjerneskade, multipel sklerose

	Ataksi	Manglende koordinering af muskelbevægelser på grund af en neurologisk tilstand, såsom cerebral parese, hjerneskade eller multipel sklerose.	Ataksi som følge af cerebral parese, hjerneskade, Friedreichs ataksi, multipel sklerose, spinocerebellar ataksi
	Atetose	Generelt karakteriseret ved ubalancerede, ufrivillige bevægelser og vanskeligheder med at opretholde en symmetrisk kropsholdning på grund af en neurologisk tilstand, såsom cerebral parese, hjerneskade eller multipel sklerose.	Cerebral parese, slagtilfælde, traumatisk hjerneskade, multipel sklerose.
	Synshandicap	Synet påvirkes af enten en svækkelse af øjenstrukturen, optiske nerver eller optiske veje eller den visuelle cortex.	Blindhed Nedsat syn Nærsynethed, tunnelsyn, scotoma, retinitis pigmentosa, glaukom, medfødt grå stær, makuladegeneration
	Intellektuel svækkelse	En begrænsning i intellektuel funktion og adaptiv adfærd som udtrykt i konceptuelle, sociale og praktiske adaptive færdigheder, som opstår før 18-års alderen.	Intellektuel Handicap Intellektuel retardering, indlæringssvigt
ICSD Deaflympics	Døv	Døv, defineret som et høretab på mindst 55dB ren tone gennemsnit (PTA) i det bedre øre (tre-tone ren tone gennemsnit ved 500, 1000 og 2000 Hertz, luftledning, ISO 1969 Standard)	Døv
WTGF Transplantation	Transplantation	Modtagere af organ-, vævs- og celletransplantationer samt levende donorer og donorfamilier.	Organ-, vævs- og celletransplantationer. Nyre, lever, hjerte, lunge, bugspytkirtel, knoglemarv, tyndtarm, øcelle
Særlig OL	Intellektuel handicap (ID)	Intellektuel handicap (ID) er et udtryk, der bruges til at beskrive en person med visse begrænsninger i kognitiv funktion og andre færdigheder, herunder kommunikation og egenomsorg.	Intellektuel handicap

Link: <https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/chapter-i/>

- **Sportsklassifikation på niveau med uformel praksis**

For eksempel omfatter skolepopulationen ikke kun elever med handicap, men også andre elever uden handicap, der anses for at være en del af elever med særlige undervisningsbehov. Disse elever, der ikke er berettiget til at deltage i formelle konkurrencer i International Organisations of Sports for the Disabled (IOSDs), men i

henhold til standarderne fra International School Sport Federation (ISF) og konventionelle eller almindelige internationale sportsorganisationer, kan være berettiget til at deltage. ISF afholder allerede International Inclusive Games med sine egne standarder. Den Internationale Olympiske Komité (IOC) og International Sport Federation (IFs) har siden 1900 tilladt deltagelse af atleter med handicap, hvis deltagelse ikke overholder berettigelses- og klassifikationskriterierne.

Inden for sport, formelt eller uformelt, kan personer med handicap være en del af specifikke programmer og/eller specifikke projekter, såsom Sport for:

- Kvinder: <https://womeninsport.org/>; Europa-Kommissionen (2010). Strategi for ligestilling mellem kvinder og mænd 2010-2015; Olenik, LM, Matthews, JM, & Steadward, RD (1995) Kvinder, handicap og sport: Uhørte stemmer. Canadiske kvindestudier, 15(4);
- Indvandrere: indvandrere og sport (https://sport.ec.europa.eu/policy/societal-role/migration_en)
- Minoriteter (sigøjnere, indfødte): Den Europæiske Unions Tidende (OJEU). (1996). Fælles aktion vedtaget af Rådet på grundlag af artikel k.3 i traktaten om Den Europæiske Union om indsats til bekæmpelse af racisme og fremmedhad (96/443/RIA); World Indigenous Games (<https://mastersindigenousgames.ca/>);
- Flygtninge: <https://www.unhcr.org/about-unhcr/our-partners/sport-partners> ; <https://www.eurolympic.org/sport-as-a-tool-for-integration-and-social-inclusion-of-refugees/>

5. Tilpasset idræt og/eller specifik idræt for mennesker med handicap

Teknisk blad

Titel			
Tilpasset idræt og/eller specifik idræt for mennesker med handicap			
Antal timer			
5 timer – Teoretisk: 2 timer Teoretisk-praktisk: 3 timer			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Fremme eksperimenteren med de mest forskelligartede sportsaktiviteter, der er specifikke og/eller tilpasset til personer med handicap; - Tilegne sig viden om sportslige aktiviteter, der er specifikke og/eller tilpasset mennesker med handicap. 		<ul style="list-style-type: none"> - Kend reglerne (internationale og nationale) og reglerne for de udvalgte sportsgrene; - Kend dommerens handlinger og materiale for de valgte sportsgrene; - Kende og identificere sportsklasserne for de udvalgte sportsgrene; - Fremme eksperimentet med de udvalgte sportsgrene. 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Tilpasset idræt for mennesker med handicap	Tiltag 2 tilpassede sportsgrene (vi foreslår: siddende volleyball og blind fodbold): -Gruppearbejde -Multimediedata - Eksperimentering -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle -Sportsmateriale (Det er vigtigt at blive gennemført i et fitnesscenter/pavillon)	2 timer og 30 min. (1t.30min. TP + 1t.T)
Specifik idræt for mennesker med handicap	Tiltag 2 tilpassede sportsgrene (vi foreslår: boccia og målbold): -Gruppearbejde -Multimediedata - Eksperimentering -Teoretisk input	-Computer - Projektor -Tavle -Sportsmateriale (Det er vigtigt at blive gennemført i et fitnesscenter/pavillon)	2 timer og 30 min. (1t.30min. TP + 1t.T)
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument: I denne refleksion skal deltagerne præsentere en tilpasset/specifik sportsgren (så vi kan kombinere flere sportsgrene og stille dem til rådighed for udøvere) 			
Referencer			

BISFED (2021). *Boccia klassifikationsregler* . <https://www.worldboccia.com/wp-content/uploads/2021/10/Boccia-Classification-Rules-5th-Edition-September-2021287.pdf>

Federação Portuguesa de Desporto para Pessoas com Deficiência [FPDD] (2016). *O Desporto para Pessoas com Deficiência 1* . Link: https://ipdj.gov.pt/documents/20123/123319/GrauI_09_DespDeficiencia.pdf/fb732b64-db68-8e3b-7c56-a5e6ec96ec9e?t=15749414707

Federação Portuguesa de Desporto para Pessoas com Deficiência [FPDD] (2016). *Desporto para Pessoas com Deficiência 2* . https://ipdj.gov.pt/documents/20123/123444/GrauII_10_DespDeficiencia.pdf/28ed5f9c-d451-c3ab-b4be-9b774dcad87d?t=1574941697076

IBSA (2023). *Fodbold*. <https://blindfootball.sport/about-football/>

IBSA (2023). *Goalball*. <https://goalball.sport/>

Den Internationale Paralympiske Komité (2023). <https://www.paralympic.org/>

Moniz Pereira, L. (2016). *Adapter for deltager og medfølger* . I V. APCAS-Associação de Paralisia Cerebral de Almada Seixal (red.) *Desporto com Sentido*. Seixal: APCAS.

World Paravolley (2023) *Siddende volleyball*. <https://www.worldparavolley.org/>

Grundlæggende indhold

- **Tilpasset idræt for mennesker med handicap**

Tilpasset idræt er sportsgrene, der allerede eksisterer og dyrkes af mennesker uden handicap, men som er tilpasset i forhold til regler, materialer og egenskaber, så de kan dyrkes af mennesker med handicap, såsom siddende volleyball og kørestolsbasketball (FPDD, 2016) ; Moniz Pereira, 2016).

- **Blindefodbold** (IBSA, 2023; IPC, 2023)

Blindefodbold er en tilpasset sport for synshandicappede atleter. Det er en sport reguleret af International Blind Sports Federation og har været en paralympisk sport siden 2004, baseret på taktil og auditiv opfattelse. **Regler og bestemmelser:** Blindefodbold er reguleret af IBSA verden over. Reglerne og klassifikationerne er tilgængelige på <https://blindfootball.sport/about-football/classification/>.

Spil: Målet med fodbold for blinde er at score et mål i modstanderens mål og forhindre, at bolden kommer ind i dit eget mål. Holdene består af fem spillere, fire markspillere og en målmand, hvor målmanden har fuldt eller delvist syn (B2 eller B3).

Hvem kan spille, og hvordan spiller de? Blinde fodboldspillere er svagtseende og opfylder minimumskravene til sporten (større end 2/60 til 6/60 og/eller synsfelt større end 5° og mindre end 20°). For at sikre en fair konkurrence skal alle spillere undtagen målmanden bære bind for øjnene. Målmanden kan vejlede markspillerne, som træner og målmand. Bolden har indvendige rangler, så spillerne kan lokalisere den.

(Portugal: Federação Portuguesa do Desporto para Pessoas com Deficiência (2017). *Futebol 5*. <https://fpdd.org/futebol-5/>)

- **Siddende volleyball** (World Paravolley, 2023; IPC, 2023)

Siddende volleyball er en tilpasning af traditionel volleyball, der praktiseres af personer med motoriske handicap, i overensstemmelse med berettigelsesreglerne fra World Organization Volleyball for Disabled (WOVD) og af det brasilianske forbund for volleyball for handicappede (CBVD). Siddende volleyball spilles af to hold på seks. Målet med spillet er at få bolden ind på modstanderens bane. **Regler og regler:** Reglerne ligner dem for traditionel volleyball, med nogle få forskelle. I Europa, Afrika, Asien/Oceanien og Sydamerika er sporten reguleret af World Paravolley. Regler og klassifikation tilgængelige: <https://www.worldparavolley.org/disciplines/sitting-volleyball/>

Spil: Siddende volleyball spilles af to hold af seks. Målet med spillet er at få bolden ind på modstanderens bane. Det hold, der først opnår tre sæt point, som spilles til 25 point, vinder, så længe der er en forskel på mindst 2 point mellem holdene. Kampen består af maksimalt fem sæt. Hvis et femte sæt er påkrævet, kan det kun spilles til 15 point (forudsat at der er en forskel på 2 point).

Hvem kan spille, og hvordan spiller de? Ligesom volleyball spilles siddende volleyball af to hold af seks spillere, hver på den ene side af en bane delt af et net. Målet med spillet er at få bolden til at lande i modstanderens spilleplads, samtidig med at den forhindres i at gøre det i selve spillerummet. I konkurrencer afholdt af World Paravolley består hvert hold af seks spillere, hvoraf to er klassificeret som minimumshandicap, og kun én af dem kan være på banen til enhver tid under spillet. Det spilles for det meste af amputerede underekstremiteter, men også af spillere med rygmarvsbrok, mild cerebral parese,

medfødte misdannelser og ændringer, der reducerer muskelkraft, ledustabilitet, ledamplitude og balanceforstyrrelser . (Portugal: Federação Portuguesa de Voleibol. ([sd]). *Voleibol Sentado Regulamento* . https://www.fpvoleibol.pt/paravolei/regulamentos_vs.php)

- **Specifik idræt for mennesker med handicap**

Specifik sport for mennesker med handicap: Specifik sport for mennesker med handicap refererer til sport skabt specielt til mennesker med handicap. Disse er sportsgrene udviklet i henhold til deres karakteristika og med specifikke regler og klassifikationer, såsom boccia og goalball (FPDD, 2016; Moniz Pereira, 2016).

- **Boccia** (BISFed, 2021; IPC, 2023)

Boccia er en paralympisk sport for folk med en bevægelseshæmning, hvor målet er at kaste de blå eller røde bolde så tæt som muligt på den hvide bold (målbold). Sporten er specielt udviklet til personer med Cerebral Parese, men bliver nu også dyrket på internationalt plan af personer med for eksempel Spina Bifida, muskelsygdomme, paraplegi eller amputationer. Boccia spilles både individuelt og på et hold. **Regler og bestemmelser:** BISFeds regler er styret af BISFeds regeludvalg, hvor spiller, træner og dommer står. Du kan konsultere sportens regler og bestemmelser på: <https://www.worldboccia.com/about-boccia/rules/>

Spil: Boccia er konceptuelt karakteriseret med hensyn til præstation såvel som dets struktur, dynamik og normative spil som en præcisions- og koordinationsboldsportsaktivitet – med et sæt på 13 bolde (1 hvid bold (målbold), 6 røde bolde og 6 blå bolde bolde).

Hvem kan spille, og hvordan spiller de? I Boccia kan bolde kastes ved hjælp af de øvre lemmer; drevet (sparket), ved hjælp af fødderne, eller endda rullet gennem en rampe, altid afhængigt af den funktionelle profil af spillerne, som måske eller måske ikke har brug for en supporttekniker (f.eks. personlig assistent osv.), tilpasset udstyr og/eller hjælpemidler. Det kan spilles individuelt eller kollektivt, med spillernes funktionelle karakteristika fremherskende som det eneste kriterium for at bestemme kategorien og konkurrencetestedene . Den Paralympiske Boccia (High Performance / High Competition) kræver, for at garantere lighed, retfærdighed, fair play og sportslig sandhed, først at bestemme, hvem der er berettiget til at konkurrere og for det andet at gruppere spillere

efter klasse. BISFed-standarderne giver mulighed for fire klasser for den paralympiske Boccia, der har betegnelsen BC, svarende til initialerne på Boccia efterfulgt af et ciffer, der identificerer funktionsprofilen, nemlig (BISFed, 2023) (<https://www.worldboccia.com/wp-content/uploads/2021/10/Boccia-Classification-Rules-5th-Edition-September-2021287.pdf>).

(Portugal: Paralisia Cerebral-Associação Nacional de Desporto (2023). *Boccia* . <https://pcand.pt/modalidades/boccia>)

- **Goalball** (IBSA, 2023; IPC, 2023)

Goalball er en specifik sport for mennesker med synshandicap. Målet for hvert hold er at score mål i modstanderens mål, som er på størrelse med hele banens baglinje (9m lang og 1,30m høj). Den brugte bold vejer 1250g og har en intern lydenhed, som, når den er i kontakt med jorden, gør det muligt for spillerne at registrere dens bane. Goalball er en sport baseret på taktil og auditiv perception, så stilhed er afgørende under kampen. **Regler og bestemmelser:** Målboldsporten er reguleret af IBSA verden over. Reglerne og klassifikationerne er tilgængelige på <https://goalball.sport/about-goalball/>.

Spil: Et spil for synshandicappede, hvor spillere forsøger at score mål ved hurtigt og præcist at skyde en 1,25 kg bold ned ad banen og forsvare modstanderholdets skud med hele kroppen og kaste sig til jorden i den korrekte position.

Hvem kan spille, og hvordan spiller de? Spillebanen har samme dimensioner som volleyballbanen (9m bred og 18m lang). Alle banemarkeringerne er lavet med sisal-tråd og tape ovenpå, så spillerne ved berøring kan mærke lindringen af stregerne og få en rumlig opfattelse af banen. Kampene varer i alt 24 minutter med to halvlege på 12 minutter. Hvert hold består af tre startere og tre udskifttere. Sportsklassificering er ekstremt vigtig for at bestemme berettigelse til at konkurrere på forbundsniveau og for at gruppere atleter i klasser. Det udføres af øjenlæger, optometriste eller andre speciallæger, der er behørigt certificeret af International Blind Sports Federation. Klassifikationen er opdelt i 3 kategorier, som konkurrerer med hinanden, da alle spillere spiller med bind for øjnene og lige betingelser er garanteret. Klassifikation tilgængelig på: <https://goalball.sport/about-goalball/classification/>. (Portugal: Federação Portuguesa do Desporto para Pessoas com Deficiência (2017). *Goalball*. <https://fpdd.org/modalidades-goalball/>)

6. Inklusiv sport

Teknisk blad

Titel			
Inklusiv sport			
Antal timer			
5 timer og 30 min. – Teoretisk: 2 timer Teoretisk-praktisk: 3 timer og 30 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
<ul style="list-style-type: none"> - Kende til det teoretiske og praktiske grundlag for implementering af inkluderende fysiske og sportslige aktiviteter; - Forstå og anvende inkluderende idrætsaktiviteter. 		<ul style="list-style-type: none"> - Kende og identificere inklusionsstrategier; - Kende og identificere tilpasningsstrategier; - Planlægge og udøve inkluderende idrætsaktiviteter. 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Inklusionsstrategier	<ul style="list-style-type: none"> - Brainstorm -Teoretisk input 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer - Projektor -Tavle 	1 time T
Tilpasningsstrategier	<ul style="list-style-type: none"> - Brainstorm -Teoretisk input 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer - Projektor -Tavle 	1 time T
Plan og øv	<ul style="list-style-type: none"> -Gruppearbejde - Eksperimentering 	<ul style="list-style-type: none"> -Sportsmateriale (Det er vigtigt at blive gennemført i et fitnesscenter/pavillon)	3 timer og 30 min. TP
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument: I denne refleksion skal deltagerne præsentere én plan for en inkluderende aktivitet (så vi kan kombinere flere aktiviteter og gøre dem tilgængelige for udøvere) 			
Referencer			
Australian Sports Commission Disability Sport Unit (2018). <i>Brug af TREE</i> . Link: https://www.sportaus.gov.au/sports_ability/using_tree#Teaching Black, K. og P. Stevenson. 2011. <i>Inklusionsspektret</i> . Link: https://www.inclusivesportdesign.com/blog-posts/the-inclusion-spectrum-planning-sport-activities-for-everyone Hutzler, Y. (2007). En systematisk økologisk model for tilpasning af fysiske aktiviteter: teoretiske grundlag og praktiske eksempler. <i>Adapted Physical Activity Quarterly</i> , 24, 287-304. Kiuppis, F. (2016). Inklusion i sport: handicap og deltagelse. <i>Sport i samfundet</i> . DOI: 10.1080/17430437.2016.1225882.			

Misener, L. (2014). Håndtering af handicapdræt: Fra atleter med handicap til inkluderende organisatoriske perspektiver. *Sport Management Review*, 17(2014), 1-7.

Moniz Pereira, L. (2016). *Adapter for deltager og medfølger*. I V. APCAS-Associação de Paralisia Cerebral de Almada Seixal (red.) *Desporto com Sentido*. Seixal: APCAS.

Grundlæggende indhold

- **Inklusionsstrategier**

Inklusionsspektret foreslår forskellige modaliteter til at fremme den inkluderende proces i sport (Black & Stevenson, 2011) - demonstrerer, hvordan forskellige grader af indkvartering og inklusion kan formuleres i det sportslige miljø, hvilket muliggør et kontinuum i deltagelse og maksimerer potentialet for alle (Misener, 2014):

- Åben aktivitet - Aktiviteter, hvor alle deltagere udfører den samme aktivitet med minimale eller ingen tilpasninger (f.eks. Opvarmning, samarbejdsspil);
- Modificeret aktivitet - Aktiviteter, hvor alle deltager, med tilpasninger, der fremmer inklusion af alle i den samme aktivitet (f.eks. aktiviteter med tilpasninger af: undervisningsstil, regler/forskrifter, udstyr og/eller miljø);
- Parallel aktivitet - Den samme aktivitet udføres separat afhængigt af kompetenceniveauet til at udføre den - hver gruppe udfører den samme aktivitet, men i forskellige versioner (versioner af den samme aktivitet eller spil - basketball vs. kørestolsbasket; evne-matched zoner inden for en større aktivitet);
- Separat aktivitet - Planlægning af separate aktiviteter (individuel eller i grupper), især for personer med handicap (f.eks. aktiviteter, der kun gennemføres med personer med handicap);
- Handicapsportsaktivitet - Aktiviteter for alle deltagere baseret på aspekter af handicapdrætten kan inkluderes i alle tilgange. Omvendt inklusion - Personer uden handicap udfører aktiviteter struktureret og planlagt for personer med handicap. "Inkluder personer med handicap i sportsspecifikke aktiviteter for personer med handicap" (f.eks. boccia, goalball).

- **Tilpasningsstrategier**

Tilpasninger er modifikationer af aktiviteten eller spillet, der har til formål at gøre det muligt at øve eller øge deltagelsen i aktiviteten til personer, der ellers ville være forhindret i at gøre det – hvilket kræver manipulation af relevante komponenter i opgaven (Moniz Pereira, 2016). Tilpasning bør tage højde for de indbyrdes sammenhænge mellem opgaven (de krav, der skal udføres), individet (funktionalitet og ressourcer) og dets kontekst (facilitatorer og præstationspåvirkende barrierer) og dens analyse bør tage højde for (Hutzler, 2007). Som et supplement til Inklusionsspektret er der udviklet en model, der på en brugbar og praktisk måde demonstrerer strategier, der fremmer strukturering af tilpasninger til aktiviteter (Kiuppis, 2016). TREE-modellen er et af eksemplerne - blev udviklet af Australian Sports Commission Disability Sport Unit - og foreslår tilpasninger på forskellige niveauer:

T	<i>Undervisning eller Coaching Stil</i>	I den måde, hvorpå aktiviteten overføres til deltagerne, er det nødvendigt at tilpasse kommunikations- og instruktionsmetoderne, så de bliver mere effektive og hensigtsmæssige.
R	<i>Regler og regulationer</i>	Aktivitetsdynamik tilpasninger – regler og forskrifter – tilpasning til deltagernes kompetencer
E	<i>Udstyr</i>	Ændring eller tilpasning af mere passende udstyr for at fremme deltagelse og præstation i aktiviteten
E	<i>Miljø</i>	Tilpasninger relateret til den kontekst, aktiviteterne foregår i

- **Frankrig:**

En kategorisering af inklusionsstrategier for sportsudøvelse i Frankrig

Uddannelses-, rekreations- eller fritidsområderne henvender sig til alle unge og involverer en række forskellige inklusionsstrategier.

Tant (2014) foreslår en model for fuld inklusion i PE baseret på 3 værktøjer: peer-vejledning, kooperativ læring og omvendt inklusion. Denne modellering placerer PE i en dynamik af inklusion for elever i almindelige miljøer:

"Det er nødvendigt at insistere på vigtigheden af at have en session, der er orienteret mod de motoriske mål, der strukturerer relationerne mellem elever (Slininger *et al.*, 2000). På denne måde betragtes og anerkendes hver enkelt elev først og fremmest som en idræts elev, der har behov for at udvikle sig i motoriske færdigheder i overensstemmelse med hans eller hendes behov. Denne motoriske læring bliver påskud for samarbejde og social læring) (...) Alle disse fælles punkter tyder på, at lærere bør forberede sessioner, der både er krævende med hensyn til motoriske færdigheder og struktureret til at katalysere positive sociale relationer (...) Men bortset fra omvendt inklusion er disse undervisningsstrategier ikke specifikke for inklusion af en elev med et handicap og derfor, set fra dette synspunkt, komme tæt på følgende udsagn: "Elever med særlige behov behøver ikke en særlig undervisningstilgang i gymnastik" (Bui-Xuân & Mikulovic, 2007)."

Forskellige inkluderende strategier foreslås nedenfor . Struktureringen af strategierne og termerne i omvendte kommaer er foreslået af INSEI, Frankrig. Disse strategier kan kombineres for at imødekomme alle unges læringsbehov .

1- " Parallel aktivitet inklusion "

Denne strategi gør det muligt at dyrke den samme sport med variationer , der er udviklet i flere baner. Disse forskellige baner gør det muligt for spillere med en bred vifte af færdigheder at øve sig på samme tid, i et fælles rum (indendørs eller udendørs). Disse praksisser kan være individuelle eller kollektive. Denne strategi konvergerer med begrebet 'parallel aktivitet' beskrevet ovenfor (inklusionsspektrum).

2- Omvendt inklusion (André et Tant, 2017)

"I Omvendt inklusion inviteres almindelige studerende til at deltage i programmer designet til elever med handicap, nemlig i tilpassede fysiske træningssessioner (Lytle & Glidewell, 2007). I praksis indgår en ret lille gruppe almindelige elever (...) i en tilpasset

fysisk session, hvor elever med handicap føler sig godt tilpas (Rafferty et al., 2001). "Handicapte" almindelige elever lærer sammen med andre" (Tant, 2014). Omvendt inklusion involverer derfor en homogenisering af spillernes motoriske eller sensoriske færdigheder. En færdighed vælges og deles af alle spillerne (den laveste fællesnævner). På trods af denne meget effektive inklusionsstrategi for alle unge, er der stadig forskelle i færdigheder mellem spillerne. I forbindelse med kollektiv praksis kræver denne strategi sandsynligvis at blive suppleret med "kooperativ inklusion" for at homogenisere færdigheder på tværs af hele teamet.

3- " Kooperativ inklusion "

Reserveret til kollektive øvelser giver det mulighed for at opbygge en holdstrategi, der udnytter spillernes komplementære færdigheder. Modstanderholdet skal omfatte spillere med tilsvarende færdigheder. Reglerne skal så definere spillernes profiler og de handlingszoner, der er mere eller mindre store. Reglerne skal sikre, at afgørende handlinger er mulige for hver spillerprofil og ikke er forbeholdt en kategori af spillere med højere færdigheder (f.eks. i "Inclusive Tèque", bliver den afgørende handling altid scoret af kørestolsbrugerne). Den kooperative teamstrategi styrker og styrker individer i deres sportslige rolle og tilskynder til accept af forskelligheder (Kennedy et al., 1997). Det kræver tider med konsultation i teamet og udvikler motoriske og psykosociale færdigheder. Denne inkluderende strategi er en form for kooperativ læring (André & Deneuve, 2010).

4- " Peer vejledning inklusion "

Peer-vejlederen vil gøre det muligt for en anden spiller at blive inkluderet ved at reagere på en meget individualiseret måde på deres specifikke behov. Han eller hun vil være med til at sikre bevægelse eller konfrontation og igangsætte relevant handling på det rigtige sted eller i den rigtige retning. Denne strategi supplerer de andre, når det kommer til at inkludere en person med et mere specifikt eller alvorligt kognitivt, mentalt, motorisk, syns- eller hørehandicap. Peer-vejledning involverer turtørring og kan føre til "fast vejledning" (Rivière og Lafont, 2016).

5- "Universal inklusion"

Denne strategi giver inklusion af alle mennesker med og uden handicap. Det drejer sig om det universelle design for læring. Det mobiliserer alle de tidligere strategier for at gøre

det muligt for spillere med en bred vifte af færdigheder at dele den samme aktivitet. Inklusion ved hjælp af en parallel aktivitet gør det muligt at udtænke en anden, mere tilgængelig eller kortere bane i det fælles legeområde. "Cooperativ inclusion" gør det muligt at udnytte forskelle i færdigheder til gavn for teamstrategien og "Peer tutoring inclusion" tilbyder en skræddersyet løsning til inklusion af en person med meget komplekse behov.

Universal inklusion fremhæver i mellemtiden de motoriske eller sensoriske færdigheder, der deles af alle spillere. Det indebærer en analyse af særlige uddannelsesbehov (ikke efter handicap), der går ud over barriererne mellem handicap, for at identificere alle menneskers fælles behov. Det er med til at designe en sport, der er tilgængelig for alle. Målet er at opfylde de mest komplekse særlige behov:

- Umulige motoriske færdigheder i underekstremiteterne, eller meget begrænset i de øvre lemmer (bevægelse, greb).
- Begrænset forståelse af spillets regler og/eller svært ved at igangsætte handling.
- Manglende evne til at se feltets grænser og dets forhindringer, eller til at følge alle bevægelserne.

For at opnå universel inklusion er det nødvendigt at sikre, at alle spillere er i stand til at interagere på en måde, der er relevant for deres sport og i fuld sikkerhed. Der skal lægges særlig vægt på risikoen for kollision mellem en person i en elektrisk kørestol og en stående person. Dette er hovedbegrænsningen for universel tilgængelighed.

7. Ressourcer (mennesker og teknikker)

Teknisk blad

Titel			
Ressourcer (mennesker og teknikker)			
Antal timer			
2 timer – Teoretisk: 1 time og 30 min. Teoretisk-praktisk: 30 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
- At være opmærksom på vigtigheden af materielle og menneskelige ressourcer i udviklingen af inkluderende idræt for mennesker med høje støttebehov .		<ul style="list-style-type: none"> - Kende til specialiseret og tilpasset sportsmateriale; - Kende teknologier og hjælpemidler til personer med handicap (ISO 9999:2022); - Anerkende vigtigheden af menneskelige ressourcer til at understøtte autonomi og deltagelse i både sport og dagligdags aktiviteter. 	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Specifikke / tilpassede materialer	<ul style="list-style-type: none"> -Gruppearbejde -Multimediedata - Vis eksempler -Teoretisk input 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer - Projektor -Tavle -Materiale 	1 time (30 min. TP + 30 min. T)
Teknologier og hjælpemidler til personer med handicap (ISO 9999:2022)	<ul style="list-style-type: none"> -Multimediedata - Vis eksempler -Teoretisk input 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer - Projektor -Tavle -Materiale 	30 min. T
Menneskelige ressourcer	<ul style="list-style-type: none"> -Afspejling 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer - Projektor 	30 min. T
Evaluering			
<ul style="list-style-type: none"> - Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument 			
Referencer			

Grundlæggende indhold

- **Specifikke/tilpassede materialer og teknologier og hjælpemidler (tekniske hjælpemidler)**
 - Se kapitel III i Intervention Support Material Guide for InSport Project, Linkt: <https://in-sport.eu/intervention-support-material-guides/chapter-iii/>
 - Glem ikke at dække de nødvendige ressourcer til at øve de tidlige moduler. I denne enhed skal du opdatere de anvendte ressourcer og deres betydning.

- **Menneskelige ressourcer**
 - Professionelle: coaches, lærere, terapeuter
 - Idrætsassistenter (der arbejder både i forhold til daglige aktiviteter og/eller i forhold til idrætsudøvelse)
 - Familie medlemmer
 - Frivillige
 - Tavlesmedlemmer/tavlesmedlemmer

8. Barrierer, Facilitatorer & Samarbejde

Teknisk blad

Titel			
Barrierer, Facilitatorer & Samarbejde			
Antal timer			
1 time og 30 min. – Teoretisk: 45 min. Teoretisk-praktisk: 45 min.			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
- Reflektere over barriererne og facilitatorerne for at dyrke idræt, samt vigtigheden af samarbejde mellem sektorer for at fremme inklusion i og gennem idrætten.		- Identificere facilitatorer og barrierer for idrætsudøvelse for mennesker med handicap; - Anerkende betydningen af hver sektor for at fremme sport for mennesker med handicap (f.eks. uddannelsessektoren, sundhed, kommuner, klubber osv.) .	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Barrierer og facilitatorer for fysisk aktivitet	- Brainstorm -Teoretisk input -Vidnesbyrd: professionelle, frivillige, familier	-Computer - Projektor -Tavle	1 time (45 min. TP + 15T)
Vigtigheden af samarbejdet mellem sektorer: uddannelse, sundhed, kommuner, klubber	- Brainstorm -Teoretisk input (sammenhæng med vidnesbyrd)	-Computer - Projektor -Tavle	30 min. T
Evaluering			
- Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument			
Referencer			
Hjælpe midler til personer med handicap (ISO 9999:2022)			
Charlton, A., Potter, M., McGinial, S., Romanou, E., Slade, Z. og Hewitson, B. (2010) Barrierer for deltagelse: analyse til at informere om udviklingen af 2010/2011 Deltagelsesundersøgelsen. <i>Institut for Kultur, Medier og Sport, Storbritannien.</i>			
InSport Project (2020). Analyse af national inklusion og god praksis i idræt for mennesker med handicap. Link: https://in-sport.eu/out1-project-introduction/output-1-introduction/			

Koldoff, E. & Holtzclaw, B. (2015). *Fysisk aktivitet blandt unge med cerebral parese: en integrerende gennemgang. Journal of Pediatric Nursing, 30, 105-117.*

Martin, J. (2013). *Fordele og barrierer for fysisk aktivitet for personer med handicap: en social-relational model for handicapperspektiv. Handicap og Rehabilitering, 35(24), 2030-2037.*

Shapiro, D. & Malone, L. (2015). Livskvalitet og psykologisk påvirkning relateret til idrætsdeltagelse hos børn og unge idrætsudøvere med fysiske handicap: Et forældre- og idrætsperspektiv. *Handicap- og Sundhedstidsskrift*. DOI: 10.1016/j.dhjo.2015.11.007.

Shields, N., & Synnot, A. (2016) Oplevede barrierer og facilitatorer for deltagelse i fysisk aktivitet for børn med handicap: en kvalitativ undersøgelse. *BMC pædiatri*, 16(1), 9.

The English Federation of Disability Sport (2012). *Forståelse af barriererne for deltagelse i sport*. april 2012

Grundlæggende indhold

- **Barrierer og facilitatorer for fysisk aktivitet**
 - Tabellen nedenfor viser nogle faktorer, der betragtes som barrierer og/eller facilitatorer (Martin, 2013; Koldoff & Holtzclaw, 2015; Shapiro & Malone, 2015; InSport, 2020):

	Barrierer	Facilitatorer
Personligt niveau	- Holdningsproblemer, såsom diskrimination - Social baggrund	- Holdningsproblemer, såsom personlighed og selvtillid
Socialt niveau	- Afhængighed af andre - Mangel på professionel forberedelse - Mangel på tilstrækkelige materialer	- Familien kan være en barriere eller en facilitator - Finansiering - Positive holdninger til inklusion
Miljøniveau	- Mangel på tilgængelige steder - Transportere	- Hjælpeteknologier - Markedsføring og information

Tilpasset fra: <https://in-sport.eu/out1-project-introduction/sport-participation/>

- **Vigtigheden af samarbejdet mellem sektorer: uddannelse, sundhed, kommuner, klubber**
 - Se InSport-projektets analyse af national inklusion og god praksis i sport for mennesker med handicap , Link: <https://in-sport.eu/out1-project-introduction/involvement-of-sectors-education-health-clubs-and-municipalities/>
 - Og også et forslag til europæisk model for inklusion af InSport-projektet, Linkt: <https://in-sport.eu/guides-for-implementation-of-european-sport-model-for-inclusion/european-sport-model-til-inklusion/>

9. God praksis for udvikling af inkluderende idræt

Teknisk blad

Titel			
God praksis for udvikling af inkluderende idræt			
Antal timer			
2 timer – Teoretisk: 1 time Teoretisk-praktisk: 1 time			
Mål			
Generelle mål		Specifikke mål	
- Fremme deling af viden og praksis, hvilket bidrager til at forbedre diversificeringen af inkluderende aktiviteter.		- Kende eksempler på god praksis i udviklingen af inkluderende idræt; - Del eksempler på god praksis i udviklingen af inkluderende idræt.	
Program			
Indhold	Metodik	Ressourcer	Antal timer
Deling af viden og god praksis	-Gruppearbejde - Vis 3 eksempler	-Computer - Projektor -Tavle	2 timer (1 t. TP + 1 t. T)
Evaluering			
- Diskussion i stor gruppe - Refleksionsdokument			
Referencer			

Grundlæggende indhold

- **Deling af viden og god praksis**

- Det er vigtigt at fremme deling af kendt god praksis blandt deltagerne og udfordre dem til at præsentere en eller to, som de anser for relevante under hensyntagen til konteksten.
- Hvert land skal vælge to eller tre godw praksiswe, som er en integreret del af den tidligere leverance, som skal præsenteres for deltagerne, samt angive, hvor og hvordan de kan få adgang til al god praksis. For at forenkle præsentationen af god praksis foreslår vi, at de præsenteres under hensyntagen til:
 - Hvorfor dette projekt?
 - Mål
 - Handlinger
 - Hvem udvikler projektet?
 - For hvem er projektet udviklet?
 - I hvilke sammenhænge udvikles projektet?
 - Partner/finansierende enheder
 - Resultater
 - Multimediedata.

Konklusioner

I denne fase var vores mål at udvikle en indviklet træningsramme, der er specielt designet til undervisere, sportstrænere og forskellige instruktionspersonale, der arbejder med unge personer med handicap. Dette træningsforløb, der omfatter et omfattende 25-timers pensum, er designet til at tage højde for grupper fra 15 til 25 deltagere pr. session. Den instruktionsstilgang til dette kursus er struktureret, der blander teoretisk viden (leveret både online og personligt), praktiske sessioner og uafhængige forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Træningsforløbet står som et centralt led, der bygger bro mellem den grundlæggende indsigt opnået fra den anden arbejds pakke til dens målgruppe, herunder undervisere, trænere og undervisere på tværs af vores partnerlande. For at sikre opnåelsen af vores foreløbige mål har vi afgrænset ni forskellige træningsenheder inden for dette træningsforløb. Disse enheder er fyldt med teknisk viden, der kan skræddersyes i henhold til individuelle landekrav, hvilket giver den nødvendige fleksibilitet. Denne tilpasningsevne giver hver partnernation mulighed for at vælge og tilpasse de træningsenheder, der passer bedst til deres specifikke nationale rammer.